

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет бізнесу та права
Кафедра економіки

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»

Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства
(на матеріалах ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»)

спеціальність 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Економіка»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ЕКМ-21
ХОМОВ Юрій Юрійович

(підпис)

Керівник:
Д.е.н., професор
ШУБАЛИЙ Олександр Михайлович

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 20__ р.
Кандидат економічних наук, доцент
Гарант освітньої програми:
Дзямулич М.І.

(підпис)

Луцьк – 2025 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра економіки

Ступінь вищої освіти: магістр

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 051 Економіка

Освітня програма: «Економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
проф. Шубалий О.М.

« ___ » _____ 202__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ХОМОВ Юрій Юрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства
(на матеріалах ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»)

Керівник роботи: Шубалий О.М.

затверджені наказом закладу вищої освіти від «15»квітня 2025 р.№220/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи «09» грудня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи наукові журнали, наукові збірники, навчальні підручники і посібники, монографії, законодавчі і нормативні акти статистична звітність ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» згідно теми кваліфікаційної роботи, вільно доступні джерела мережі Інтернет.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛУЦЬКСАНТЕХМОНТАЖ №536»

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

ВИСНОВКИ

ДОДАТКИ. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу:

1. Класифікація видів ефективності господарської діяльності підприємства

2. Принципи оцінювання ефективності діяльності підприємства

3. Основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства

4. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві

5. Аналіз ефективності використання капіталу підприємства

6. Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства

7. Результати підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на основі впровадження технології тайм-менеджменту

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>1 розділ</i>	<i>проф. Шубалий О.М.</i>		
<i>2 розділ</i>	<i>проф. Шубалий О.М.</i>		
<i>3 розділ</i>	<i>проф. Шубалий О.М.</i>		
<i>Висновки</i>	<i>проф. Шубалий О.М.</i>		

7. Дата видачі завдання «15» квітня 2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 15.04.2025</i>	
2.	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	<i>до 01.05.2025</i>	
3.	<i>1 розділ</i>	<i>до 01.07.2025</i>	
4.	<i>2 розділ</i>	<i>до 15.10.2025</i>	
5.	<i>3 розділ</i>	<i>до 15.11.2025</i>	
6.	<i>Висновки</i>	<i>до 25.11.2025</i>	
7.	<i>Формування списку використаних джерел</i>	<i>до 27.12.2025</i>	
8.	<i>Формування додатків</i>	<i>до 02.12.2025</i>	
9.	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 05.12.2025</i>	
10.	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 07.12.2025</i>	
11.	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	<i>до 08.12.2025</i>	
12.	<i>Представлення кваліфікаційної роботи магістра до захисту</i>	<i>до 09.12.2025</i>	

Здобувач вищої освіти

_____ (ХОМОВ Ю.Ю.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (ШУБАЛИЙ О.М.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Хомов Ю.Ю. Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства (на матеріалах ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»). – Кваліфікаційна робота магістра на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 051 Економіка, освітня програма «Економіка». Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2025.

Мета кваліфікаційної роботи магістра полягає в обґрунтуванні напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на матеріалах ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536». Об'єктом дослідження є процес підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536». Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на прикладі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536».

У першому розділі вивчено суть поняття та класифікацію ефективності; досліджено принципи та фактори оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства; розглянуто методи оцінювання ефективної господарської діяльності.

У розділі представлено характеристику та аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства; проведено аналіз показників ефективності діяльності підприємства за окремими сферами; проведено узагальнюючу оцінку ефективності господарської діяльності підприємства.

У третьому розділі обґрунтовано напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємств; проведено оцінку підвищення ефективності господарської діяльності на основі раціоналізації використання робочого часу на підприємстві.

Ключові слова: ефективність, господарська діяльність, прибуток, рентабельність, капітал.

ANNOTATION

Khomov Yu.Yu. Directions for increasing the efficiency of the enterprise's economic activities (on materials of PJSC "Lutskantekhmontazh №536"). – Manuscript.

Qualification work of master in the specialty 051 Economics, educational program "Economics". Lutsk National Technical University. Luck, 2025.

The aim of the master's thesis is to substantiate ways of improving the efficiency of the enterprise's economic activity based on the materials of PJSC "Lutskantekhmontazh №536". The object of the study is the process of improving the efficiency of the enterprise's economic activity at PJSC 'Lutsk Santekhmontazh No. 536'. The subject of the study is the theoretical, methodological and applied aspects of improving the efficiency of the enterprise's economic activity using the example of PJSC "Lutskantekhmontazh №536".

The first chapter examines the essence of the concept and classification of efficiency; investigates the principles and factors for assessing the efficiency of the enterprise's economic activity; and considers methods for assessing effective economic activity.

The chapter presents a description and analysis of the main financial and economic indicators of the enterprise's activities; an analysis of the indicators of the enterprise's efficiency in specific areas is carried out; a summary assessment of the efficiency of the enterprise's economic activities is carried out.

The third chapter substantiates the directions for improving the efficiency of enterprises' economic activities; an assessment of the improvement of economic efficiency based on the rationalisation of working time at the enterprise is carried out.

Keywords: efficiency, economic activity, profit, profitability, capital.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1. Поняття та класифікація ефективності	11
1.2. Принципи та фактори оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства	15
1.3. Методи оцінювання ефективної господарської діяльності	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛУЦЬКСАНТЕХМОНТАЖ №536»	26
2.1. Загальна характеристика та аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства	26
2.2. Аналіз показників ефективності діяльності підприємства за окремими сферами	35
2.3. Узагальнююча оцінка ефективності господарської діяльності підприємства	42
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	50
3.1. Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємств	50
3.2. Оцінка підвищення ефективності господарської діяльності на основі раціоналізації використання робочого часу на підприємстві	57
ВИСНОВКИ	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	73

ВСТУП

Актуальність теми. Поняття ефективної діяльності підприємств є ключовою економічною категорією, що відображає здатність підприємства забезпечувати найкраще співвідношення між отриманими результатами та використаними ресурсами. Ефективність інтегрує в собі не лише досягнення високих фінансових показників, але й раціональне використання виробничого потенціалу, оптимізацію управлінських процесів, інноваційність, конкурентоспроможність та соціально-економічну стійкість

У науковій літературі ефективність трактується як багатовимірне явище, що охоплює економічні, технологічні, організаційні та соціальні аспекти діяльності підприємства. Вона проявляється у досягненні максимально можливих результатів за мінімальних витрат, забезпеченні стабільного розвитку, збалансованості внутрішніх процесів і адаптивності до умов ринкового середовища

Таким чином, ефективна діяльність підприємства є визначальним чинником його успішності, довгострокової конкурентоспроможності та економічної безпеки. Її забезпечення ґрунтується на раціональному використанні ресурсів, науково обґрунтованому управлінні та здатності підприємства своєчасно реагувати на виклики зовнішнього середовища.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи магістра полягає в обґрунтуванні напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на матеріалах ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536». Для її досягнення виникає необхідність вирішення таких завдань:

- вивчити поняття та класифікацію ефективності;
- дослідити принципи та фактори оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства;
- розглянути методи оцінювання ефективної господарської діяльності;
- представити характеристику та аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства;

- провести аналіз показників ефективності діяльності підприємства за окремими сферами;
- провести узагальнюючу оцінку ефективності господарської діяльності підприємства;
- обґрунтувати напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємств;
- провести оцінку підвищення ефективності господарської діяльності на основі раціоналізації використання робочого часу на підприємстві.

Об'єктом дослідження є процес підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні аспекти підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на прикладі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536».

Гіпотеза дослідження полягає у тому, що на основі вивчення теоретичних аспектів, проведення комплексного аналізу та оцінки, можна запропонувати та обґрунтувати конкретні заходи для підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, взятого за об'єкт дослідження.

Методи дослідження. При написанні цієї дипломної роботи було використано окремі наукових підходи і методи: системний підхід – для визначення принципів та факторів оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства; методи логічного узагальнення – для вивчення суті поняття та класифікації ефективності; аналізу та синтезу – для проведення аналізу показників ефективності діяльності підприємства за окремими сферами; індукції, дедукції – при представленні оцінки підвищення ефективності господарської діяльності на основі раціоналізації використання робочого часу на підприємстві; табличний і графічний аналіз – при побудові різних типів аналітичних таблиць і діаграм; програмно-цільовий метод – при обґрунтуванні напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємств; фінансового аналізу – при проведенні аналізу показників фінансової стійкості.

Наукова новизна одержаних результатів. У роботі отримано ряд нових наукових результатів, зокрема:

удосконалено:

– організаційно-економічні засади підвищення ефективності господарської діяльності на основі раціоналізації використання робочого часу на підприємстві;

дістали подальшого розвитку:

– методичний підхід до комплексної оцінки ефективності господарської діяльності будівельного підприємстві.

Інформаційною базою дослідження стали: наукові журнали, наукові збірники, навчальні підручники і посібники, монографії, законодавчі і нормативні акти статистична звітність ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» згідно теми кваліфікаційної роботи, вільно доступні джерела мережі Інтернет.

Практичне значення одержаних результатів. Підходи до аналізу, оцінки, а також пропозиції щодо підвищення ефективності господарської діяльності можуть бути використані у практичній роботі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536».

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота магістра є самостійно виконаною науковою працею, відповідно до мети і завдань якої сформовано теоретико-методологічні засади, висновки і пропозиції щодо перспектив економічного розвитку добувної промисловості у регіоні. Під час виконання кваліфікаційної роботи магістра було використано інструменти штучного інтелекту для редагування та форматування тексту при дослідженні теоретичних аспектів, а також пропозицій для забезпечення сталого економічного розвитку добувної промисловості у регіоні виключно як допоміжний засіб для пошуку ідей, уточнення формулювань та опрацювання літератури. Усі твердження, висновки та результати дослідження належать автору та ґрунтуються на власному аналізі, а отримані результати від генеративного ШІ були перевірені на достовірність та відповідність академічній доброчесності.

Апробація результатів дослідження. Основні положення роботи були апробовані на XI Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами» (м. Луцьк, 05 грудня 2025 р.).

Публікації. Основні теоретико-методологічні положення і практичні результати дослідження викладені в 1 тезах доповідей конференції загальним обсягом 0,1 друк. арк.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладений на 68 сторінках комп'ютерного тексту, в тому числі 5 рисунків та 13 таблиць. Список використаних джерел складається з 42 найменувань і представлений на 4 сторінках. Робота містить 2 додатки, викладених на 11 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Поняття та класифікація ефективності

Поняття «ефективність» у економічній науці трактується як інтегральна характеристика результативності функціонування суб'єкта господарювання, що відображає співвідношення між отриманими результатами та витратами ресурсів, необхідними для їх досягнення. Ефективність виражає ступінь раціональності використання виробничих факторів і визначає рівень економічної доцільності здійснюваної діяльності. Підходи українських науковців до трактування поняття «ефективність» узагальнено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1. Трактування поняття «ефективність» провідними науковцями

Науковець	Визначення
1	2
В. П. Савчук	«Ефективність – це інтегральна характеристика результативності діяльності підприємства, яка відображає ступінь раціонального використання виробничого потенціалу та забезпечення приросту економічних результатів за рахунок оптимізації витрат» [29].
С. Ф. Покропивний	«Ефективність визначається як економічна категорія, що відображає співвідношення між кінцевими результатами виробництва і витратами всіх видів ресурсів, спрямованих на їх досягнення, та характеризує рівень економічної доцільності господарювання» [26].
В. Г. Андрійчук	«Ефективність – це узагальнюючий показник продуктивності використання ресурсів підприємства, який свідчить про здатність господарської системи забезпечувати максимальний обсяг корисного результату за мінімальних витрат» [2].
А. А. Ткаченко, В. В. Крижанівський	«Ефективність – це ступінь досягнення підприємством стратегічних і тактичних цілей за умови оптимального використання ресурсів і забезпечення стабільності економічного розвитку» [37].
О. Ф. Балацкий	«Ефективність трактується як система взаємопов'язаних показників, що характеризують раціональність використання економічних ресурсів і рівень отримання прибутку або іншого економічного ефекту в результаті здійснення господарської діяльності» [4].

Продовження таблиці 1.1

1	2
О.О. Смірнов	«Ефективність – це економічна категорія, що відображає результативність виробництва й ступінь корисного повернення витрачених ресурсів, а також визначає рівень економічного зростання підприємства на основі інтенсивних факторів» [33].
І. А. Бланк	«Ефективність господарської діяльності підприємства – це рівень досягнення фінансових і виробничих результатів при оптимальному співвідношенні між економічними вигодами та ризиками, що забезпечує стабільний розвиток підприємства в довгостроковій перспективі» [6].
О. Г. Олійник	«Ефективність визначається як комплексна характеристика результативності функціонування підприємства, що враховує ступінь використання ресурсів, технологічні можливості та адаптивність підприємства до змін ринкового середовища» [1].
В. М. Геєць	«Ефективність господарської діяльності – це здатність економічної системи забезпечувати зростання виробництва і підвищення конкурентоспроможності за рахунок інноваційних та інтелектуальних чинників розвитку» [9].
Л. І. Лук'яненко	«Ефективність – це інтегральний критерій, що характеризує результативність управління ресурсами підприємства в умовах глобальної конкуренції та визначає рівень його економічної стійкості» [19].
В. О. Василенко	«Ефективність – це здатність підприємства забезпечувати досягнення визначених управлінських цілей шляхом раціональної організації виробництва, оптимізації процесів і підвищення продуктивності праці» [7].

Примітка. Згруповано автором.

«Економічний зміст категорії «ефективність» полягає в оцінюванні кінцевої продуктивності використання ресурсів підприємства та його здатності забезпечувати економічне зростання в умовах обмеженості ресурсів». Ефективність характеризує рівень використання трудових, матеріальних, фінансових і технічних ресурсів та відображає їх здатність формувати економічний результат із мінімально можливими витратами.

Ефективність господарської діяльності підприємства класифікується (рис.1.1) за низкою ознак, що дає змогу всебічно оцінити рівень використання ресурсів, результативність виробництва та фінансову стійкість підприємства.

Рис.1.1. Класифікація видів ефективності господарської діяльності підприємства (побудовано автором за джерелом [15])

«Ефективність господарської діяльності підприємства є ключовим індикатором його здатності забезпечувати раціональне використання ресурсів, отримувати економічний результат та підтримувати конкурентоспроможність» [3]. Для забезпечення комплексного аналізу застосовується класифікація

ефективності, яка ґрунтується на систематизації її різновидів за певними ознаками.

Першою важливою класифікаційною ознакою є рівень прояву ефективності. На макроекономічному рівні вона відображає результативність функціонування економічної системи країни загалом, тоді як на мікроекономічному рівні визначає раціональність використання ресурсів окремого підприємства. Такий поділ дає змогу розмежувати загальноекономічні та внутрішньогосподарські чинники впливу.

Значущою є класифікація за характером отриманого результату, що охоплює виробничу, фінансову, інноваційну, інвестиційну, соціальну та екологічну ефективність. Кожен із цих видів характеризує окремі аспекти функціонування підприємства: продуктивність виробництва, стан фінансових показників, результативність інноваційної активності, ефективність капіталовкладень, умови праці та вплив на довкілля.

За способом вимірювання виділяють абсолютну, відносну та порівняльну ефективність. Абсолютні показники характеризують загальний економічний ефект, відносні – співвідношення між результатами й витратами, а порівняльні дають змогу обирати найоптимальніший варіант управлінських рішень із кількох альтернатив.

Об'єктна класифікація зосереджена на оцінюванні ефективності використання окремих видів ресурсів: трудових, матеріальних, фінансових, інноваційних та основних засобів. Це забезпечує деталізовану оцінку впливу окремих факторів на загальний результат діяльності підприємства.

«У часовому вимірі виділяють поточну та перспективну ефективність, що дає змогу аналізувати короткострокові результати та оцінювати довгострокові наслідки управлінських рішень» [9]. Крім того, застосовується функціональна класифікація, яка передбачає поділ на економічну, організаційну та маркетингову ефективність.

Узагальнюючи викладене, класифікація ефективності є важливим інструментом системного аналізу діяльності підприємства. Вона забезпечує

всебічне охоплення результативності господарювання, дає змогу виявити проблемні зони, визначити резерви підвищення ефективності та обґрунтувати напрями стратегічного розвитку.

1.2. Принципи та фактори оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства

Оцінювання ефективності діяльності підприємства ґрунтується на системі принципів (рис. 1.2), які визначають методологічну базу аналізу та забезпечують об'єктивність, повноту й наукову обґрунтованість отриманих результатів. Дотримання цих принципів дозволяє коректно інтерпретувати показники, виявляти тенденції розвитку та ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення.

«Принцип системності передбачає розгляд ефективності діяльності підприємства як комплексного, багатокomпонентного явища, що формується під впливом взаємопов'язаних внутрішніх і зовнішніх факторів» [1]. У рамках цього принципу підприємство розглядається як цілісна соціально-економічна система, яка складається з окремих елементів – виробничих процесів, ресурсного забезпечення, управлінських рішень, персоналу, фінансових потоків, технологій, взаємодії з ринковим середовищем тощо. Кожен із цих елементів не лише впливає на загальний рівень ефективності, але й перебуває у тісній взаємодії з іншими компонентами системи.

Застосування принципу системності означає, що оцінювання ефективності не може обмежуватися аналізом одного показника або окремого аспекту діяльності. Наприклад, високий рівень фінансових результатів не завжди свідчить про належну виробничу ефективність або раціональне використання ресурсів. Тому системний підхід передбачає охоплення всіх сфер господарювання: виробництва, фінансів, маркетингу, інновацій, організації управління, соціальної та екологічної складових.

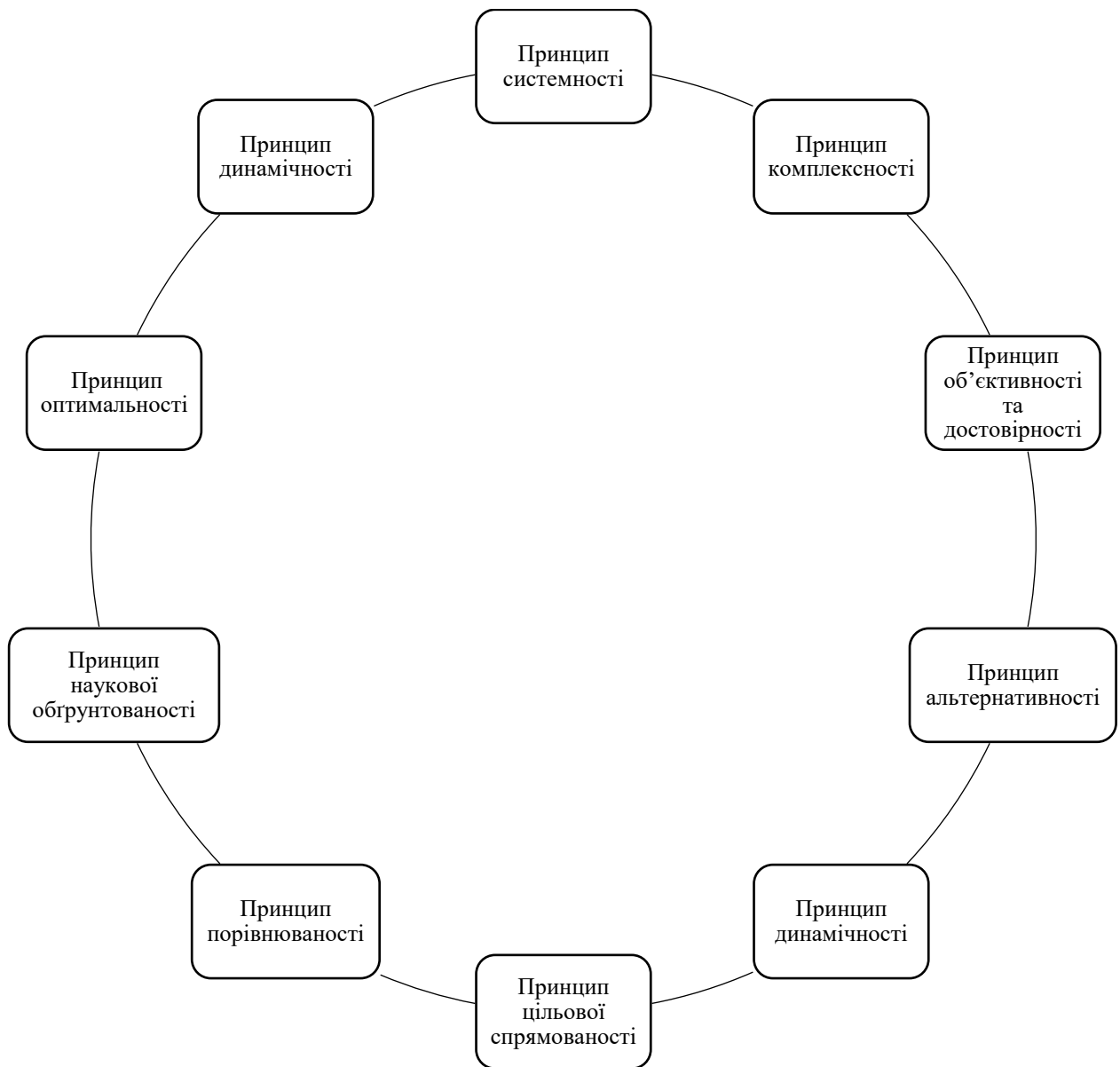

Рис.1.2. Принципи оцінювання ефективності діяльності підприємства (побудовано автором за джерелом [14,18,23])

Ключовою ознакою принципу системності є виявлення причинно-наслідкових зв'язків. Це означає, що оцінювання повинно не лише фіксувати певні величини, але й розкривати взаємозв'язки між витратами та результатами, ресурсами та ефектами, управлінськими рішеннями та їх наслідками для підприємства. У межах системного підходу аналізується вплив кожної підсистеми на загальний результат, а також узгодженість їх функціонування.

Крім того, принцип системності вимагає врахування структурної та функціональної взаємодії елементів підприємства. Ефективність формується не

ізолюваними процесами, а інтегрованістю виробничих, технологічних, фінансових та управлінських компонентів. Саме тому системний аналіз передбачає застосування інтегральних показників, що відображають сукупний результат діяльності.

«Принцип комплексності передбачає всебічне та багатопланове оцінювання ефективності діяльності підприємства з урахуванням усіх суттєвих аспектів його функціонування. Комплексний підхід означає, що ефективність не може бути визначена лише за допомогою одного показника чи окремого напрямку діяльності, оскільки господарська система є багатовимірною і включає взаємопов'язані економічні, технологічні, організаційні, соціальні та екологічні елементи» [11].

Згідно з принципом комплексності, аналіз ефективності здійснюється з урахуванням поєднання кількісних і якісних характеристик. Кількісні показники відображають результативність використання ресурсів у числовому вимірі (прибутковість, продуктивність, оборотність, рентабельність тощо), тоді як якісні – характеризують конкурентоспроможність продукції, рівень організації праці, технологічний рівень виробництва, інноваційну активність та соціально-трудова умова.

Комплексність також передбачає оцінювання ефективності за різними напрямками: виробничим, фінансовим, маркетинговим, інноваційним, інвестиційним, соціальним та екологічним. Кожен із цих напрямів формує відповідну складову загальної ефективності, а тому їх аналіз має проводитися у взаємозв'язку. Наприклад, позитивні виробничі показники можуть бути нівельовані низькою фінансовою стійкістю або низькою якістю управління персоналом. Водночас успішна інноваційна діяльність може підвищувати конкурентоспроможність і фінансові результати.

Принцип об'єктивності та достовірності є фундаментальною методологічною вимогою при оцінюванні ефективності діяльності підприємства. Його сутність полягає в тому, що всі результати аналізу мають ґрунтуватися на фактичних, точних і перевірених даних, які відображають

реальний стан господарської системи. Об'єктивність забезпечує неупередженість висновків, а достовірність – їх відповідність фактичним показникам діяльності підприємства.

Насамперед цей принцип передбачає використання офіційної, повної та актуальної інформаційної бази, включаючи фінансову звітність, статистичні дані, управлінську інформацію, результати аудиту, виробничі та технологічні показники. Недостатність або викривлення даних може призвести до неправильного визначення рівня ефективності та ухвалення нераціональних управлінських рішень.

Принцип також вимагає методологічної чіткості і точності обчислень. Розрахунок показників має здійснюватися відповідно до загальноприйнятих стандартів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, галузевих норм і науково обґрунтованих методів. Використання різних методик без узгодження може спричинити неоднозначність тлумачень.

Важливим компонентом об'єктивності є нейтральність та виключення суб'єктивних чинників. Аналіз ефективності не повинен залежати від інтересів окремих учасників управлінського процесу, політичного чи корпоративного впливу, особистих оцінок аналітика. Лише неупереджений підхід забезпечує реалістичність висновків.

Достовірність інформації повинна підтверджуватися перехресною перевіркою даних, використанням незалежних джерел, аудитом та застосуванням контрольних розрахунків. Це дозволяє підвищити точність оцінювання і запобігти можливим помилкам у даних або методології.

Крім того, принцип об'єктивності та достовірності передбачає врахування економічного середовища, у якому функціонує підприємство. Для коректності аналізу необхідно враховувати фактори інфляції, зміни цін, валютні коливання, ринкову кон'юнктуру, що впливають на реальні значення показників.

«Принцип порівнюваності є важливою передумовою об'єктивного аналізу ефективності діяльності підприємства, оскільки забезпечує можливість зіставлення отриманих показників у часі, між різними підприємствами або з

нормативними значеннями»[22]. Його сутність полягає у створенні таких умов, за яких результати аналізу можуть бути коректно порівняні і використані для визначення тенденцій, відхилень і рівня конкурентоспроможності.

Оцінювання повинно відповідати стратегічним та оперативним цілям розвитку підприємства. Вибір критеріїв і методів оцінювання залежить від того, чи орієнтується підприємство на підвищення прибутковості, ринкової частки, інноваційної активності чи соціальних результатів.

Принцип динамічності передбачає необхідність оцінювання ефективності діяльності підприємства у часовому вимірі, з урахуванням змін, тенденцій і закономірностей розвитку. Ефективність не є статичним показником – вона відображає результативність функціонування підприємства у конкретних умовах, які постійно змінюються під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. Тому дотримання принципу динамічності забезпечує повний і реалістичний аналіз розвитку підприємства.

У межах цього принципу показники ефективності розглядаються у динаміці за певний період, що дозволяє виявити тренди, циклічні коливання, сезонність, структурні зрушення та зміни в ресурсному потенціалі. Порівняння показників за різні роки або квартали дає можливість оцінити стабільність розвитку, швидкість змін і напрямок формування результативності.

Динамічність аналізу дозволяє не лише фіксувати зміни, а й оцінювати причини цих змін. Їх можуть зумовлювати внутрішні чинники – модернізація виробництва, зміни у технологіях, оптимізація витрат, удосконалення менеджменту – або зовнішні: кон'юнктура ринку, інфляція, зміни попиту, державне регулювання, конкурентне середовище. Розуміння причинно-наслідкових зв'язків є необхідним для формування обґрунтованих управлінських рішень.

«Принцип альтернативності передбачає обов'язкове врахування множинності можливих варіантів рішень та способів досягнення поставлених цілей у процесі оцінювання ефективності діяльності підприємства» [8]. Він ґрунтується на положенні, що будь-яку господарську проблему можна

вирішити різними шляхами, які відрізняються за обсягом необхідних ресурсів, рівнем ризиків, очікуваними результатами та строками реалізації. Тому оцінка ефективності має здійснюватися не ізольовано, а у контексті порівняння альтернативних варіантів.

Оцінювання має ґрунтуватися на пошуку оптимального співвідношення між ресурсами та результатами. Принцип оптимальності передбачає мінімізацію витрат за заданого рівня результату або максимізацію результату за певного рівня витрат.

Методи й показники оцінювання повинні відповідати сучасним науковим підходам, економічним моделям і методологічним стандартам. Це забезпечує точність та глибину аналізу.

Система принципів оцінювання ефективності діяльності підприємства забезпечує науковий підхід до аналізу та дозволяє отримати всебічну, об'єктивну і достовірну оцінку використання ресурсів. Їх дотримання сприяє обґрунтуванню ефективних управлінських рішень та визначенню стратегічних орієнтирів розвитку підприємства.

1.3. Методи оцінювання ефективної господарської діяльності

Оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства ґрунтується на застосуванні комплексу методів (рис.1.3), що дозволяють дослідити результативність використання ресурсів, фінансовий стан, конкурентні позиції та розвиток підприємства з різних аспектів. У науковій практиці методи оцінювання поділяють на традиційні (класичні) та сучасні (комплексні та інтегровані). Їх поєднане застосування забезпечує об'єктивність та всебічність аналізу.

Метод порівнянь є одним із ключових інструментів економічного аналізу, що застосовується для оцінювання ефективності господарської діяльності підприємства. Його сутність полягає у зіставленні фактичних показників із

відповідними базовими величинами, що дозволяє визначити рівень досягнутих результатів, оцінити відхилення та виявити тенденції розвитку.

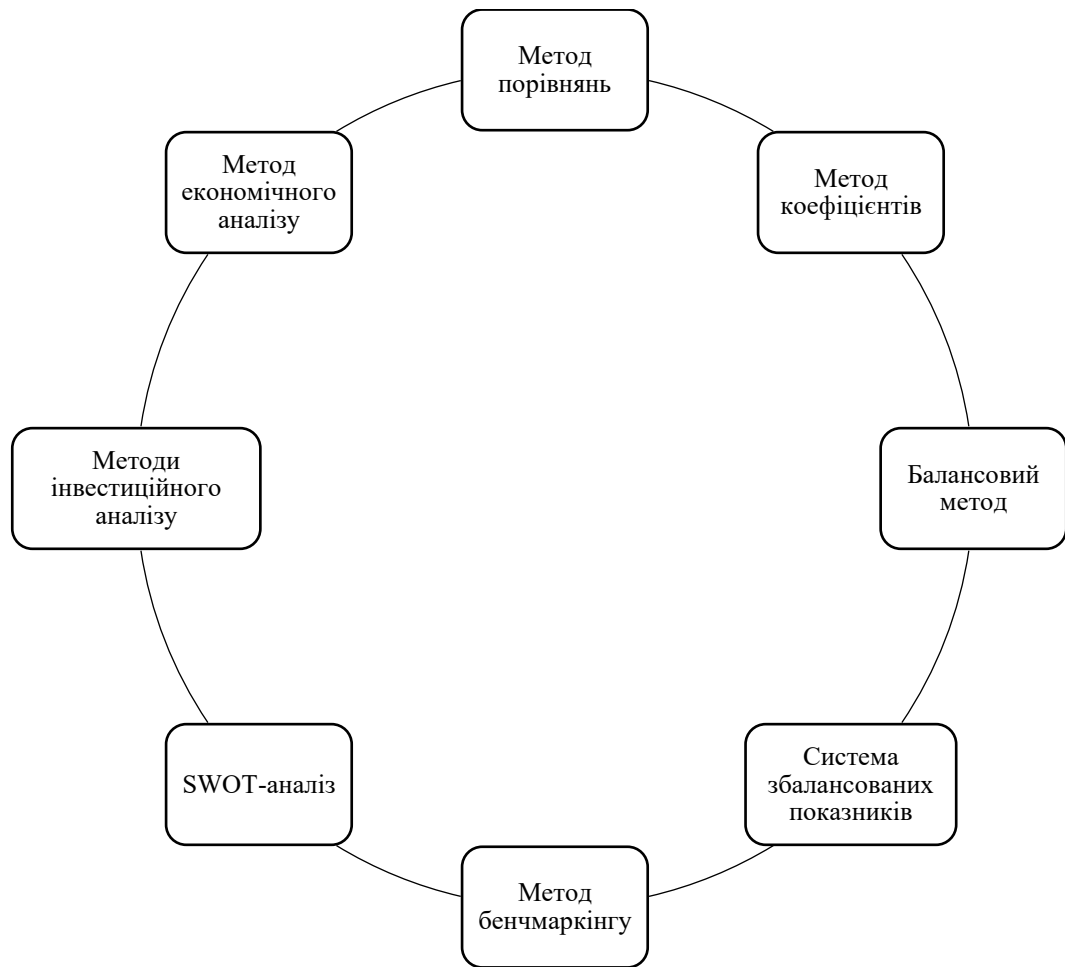

Рис. 1.3. Методи оцінювання ефективності господарської діяльності (побудовано автором за джерелом [6])

Основою методу є принцип порівнюваності, відповідно до якого економічні показники повинні бути єдиними за змістом, структурою, методикою розрахунку та умовами формування. Для забезпечення коректності аналізу необхідно враховувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, таких як інфляція, сезонність, зміни в обліковій політиці чи цінах, що потребує приведення показників до порівнянної бази.

У процесі аналізу застосовують різні види порівнянь, серед яких порівняння фактичних результатів із плановими, нормативними та прогнозними; динамічні порівняння за кілька періодів; міжгосподарські та

міжгалузеві зіставлення; а також структурні порівняння окремих елементів діяльності. Таке різноманіття форм забезпечує комплексність оцінювання й дозволяє всебічно охарактеризувати функціонування підприємства.

Метод порівнянь має важливе значення для виявлення відхилень у господарській діяльності, аналізу конкурентних позицій підприємства, визначення ефективності використання ресурсів та встановлення резервів підвищення результативності. Він широко застосовується при аналізі фінансових, виробничих і соціально-економічних показників, зокрема рентабельності, продуктивності праці, оборотності активів, ліквідності та платоспроможності.

Попри універсальність методу, його використання залежить від якості вихідних даних та необхідності їх коригування. У зв'язку з цим метод порівнянь часто доповнюється іншими методами економічного аналізу – факторним, індексним, графічним чи інтегральним.

«Метод коефіцієнтів дозволяє здійснювати багатогранний аналіз, розглядаючи ефективність підприємства через систему взаємопов'язаних показників: рентабельності, ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності та використання ресурсів. Такий підхід дає можливість оцінити не лише результати діяльності, а й її структуру, динаміку та потенційні загрози» [17].

Однією з переваг методу є можливість створення цілісної аналітичної моделі, у межах якої визначаються критичні значення коефіцієнтів, що сигналізують про ефективність чи неефективність господарських процесів. Це дозволяє своєчасно виявляти відхилення від нормативних меж, оцінювати ризики та формувати відповідні управлінські заходи щодо їх мінімізації.

Метод коефіцієнтів також використовується для порівняльного аналізу підприємств однієї галузі, що забезпечує визначення конкурентоспроможності, позицій на ринку та виявлення резервів підвищення ефективності. Проте результативність такого підходу значною мірою залежить від правильності

вибору системи показників, врахування галузевих специфік та коректного трактування отриманих значень.

У контексті економічного аналізу балансовий метод використовується не лише для вивчення структури та динаміки активів і зобов'язань підприємства, але й для визначення ефективності використання ресурсів. Він дозволяє встановити, за рахунок яких джерел формуються активи, як розподіляються ресурси, у які види діяльності вони інвестуються та які результати приносить їх застосування.

«Застосування балансового методу створює можливість оцінити ступінь узгодження між потребами підприємства та наявними ресурсами, а також виявити дисбаланси, що можуть свідчити про неефективне управління капіталом, фінансові ризики або структурні недоліки у діяльності» [4]. Завдяки цьому метод дає змогу визначити, чи забезпечує структура активів належну ліквідність, оборотність і рентабельність, а структура пасивів – фінансову стійкість та оптимальний рівень ризиків.

Особливе значення балансовий метод має при аналізі ефективності інвестицій, формуванні виробничих програм, оцінюванні достатності оборотного капіталу, визначенні джерел покриття витрат і фінансових потреб. Він дає змогу встановити відповідність між плановими та фактичними показниками, а також оцінити наслідки управлінських рішень через зміну співвідношень у балансі.

На відміну від традиційних підходів, що орієнтуються переважно на фінансові результати, враховує ширший спектр чинників, що визначають довгострокову ефективність діяльності. Структура системи ґрунтується на чотирьох взаємопов'язаних перспективах: фінансовій, клієнтській, внутрішніх бізнес-процесів та навчання і розвитку персоналу. Кожна перспектива містить набір показників, що характеризують окремі аспекти функціонування підприємства та формують цілісну модель стратегічного розвитку.

Фінансова перспектива зосереджена на оцінюванні прибутковості, рентабельності, вартості бізнесу та інших показників, що відображають

економічні результати. Клієнтська перспектива охоплює рівень задоволеності споживачів, якість продукції, лояльність клієнтів та ринкову частку. Перспектива внутрішніх процесів спрямована на оцінку ефективності технологічних, виробничих, логістичних та управлінських процесів. Перспектива навчання і розвитку відображає ступінь інноваційності підприємства, кваліфікацію персоналу, рівень корпоративної культури та здатність до адаптації.

«Метод бенчмаркінгу є сучасним інструментом оцінювання й підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, заснованим на системному вивченні, порівнянні та адаптації найкращих практик провідних компаній або конкурентів» [31]. Його основна ідея полягає у тому, що підприємство може суттєво покращити власні результати, якщо орієнтуватиметься на «еталонні» показники та процеси, які демонструють найвищий рівень ефективності у галузі або суміжних сферах діяльності.

Однією з ключових переваг бенчмаркінгу є його здатність сприяти ідентифікації резервів підвищення продуктивності, якості продукції, рівня сервісу та організаційної гнучкості. Порівняння з найкращими практиками дозволяє підприємству визначити власні слабкі місця, сформулювати реалістичні орієнтири й удосконалити систему управління. Крім того, бенчмаркінг є основою для впровадження інновацій, оскільки забезпечує доступ до передового досвіду та сучасних технологічних рішень.

Сутність методу SWOT-аналіз полягає у системному поділі факторів на дві групи: внутрішні, які характеризують поточний стан підприємства (його ресурси, компетенції, організаційну структуру, технології, персонал), та зовнішні, що визначають умови функціонування (ринкові тенденції, конкуренція, державне регулювання, соціально-економічні та технологічні зміни). Такий підхід дозволяє встановити причинно-наслідкові зв'язки між внутрішнім потенціалом і впливом зовнішнього середовища.

Сильні сторони визначають конкурентні переваги підприємства та ті ресурси або компетенції, що забезпечують його успішність. Слабкі сторони

окреслюють внутрішні проблеми, недоліки та обмеження, що можуть знижувати результативність діяльності. Можливості характеризують сприятливі зовнішні умови, які підприємство може використати для зростання, а загрози – потенційні ризики чи негативні фактори зовнішнього середовища, здатні вплинути на його стабільність.

Отже, методи інвестиційного аналізу – це сукупність інструментів, що дозволяють оцінити доцільність, ефективність та ризикованість інвестиційних проєктів. Вони забезпечують визначення очікуваної прибутковості та прийняття обґрунтованих рішень щодо вкладення капіталу.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЛУЦЬКСАНТЕХМОНТАЖ №536»

2.1. Загальна характеристика та аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства

Приватне акціонерне товариство «Луцьксантехмонтаж №536» (код ЄДРПОУ 30248307) є юридичною особою, зареєстрованою відповідно до законодавства України.

Компанія функціонує у формі акціонерного товариства. Її юридична адреса розташована у місті Луцьку Волинської області.

Згідно з класифікацією, основним видом економічної діяльності підприємства визначено 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

«ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» спеціалізується на комплексному здійсненні будівельних, монтажних та спеціалізованих робіт, включаючи зведення житлових комплексів, промислових об'єктів та участь у реалізації знакових державних проєктів. Підприємство позиціонується як один із провідних учасників будівельної галузі у Волинському регіоні.

ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» має тривалу історію, що розпочинається у радянський період, коли було закладено його спеціалізацію. Підприємство було засноване у 1961 році в місті Луцьк. Початкова назва - «Луцьке БУ-536» (Будівельне управління №536)» [28].

Як видно з сучасної назви, початковою спеціалізацією був санітарно-технічний монтаж (монтаж систем водопостачання, каналізації, опалення та вентиляції), що було критично важливим для швидкої відбудови та розбудови інфраструктури в післявоєнний час.

В результаті корпоратизації та приватизації, характерних для перехідного періоду в Україні, підприємство трансформувалося у приватне акціонерне

товариство, розширивши свою діяльність від вузькоспеціалізованих робіт до комплексного будівництва.

На сучасному етапі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» функціонує як багатопрофільна будівельна компанія з акцентом на комплексне виконання робіт. Зведення багатоквартирних житлових комплексів, що є одним із найбільш публічних та впізнаваних напрямків діяльності компанії у Луцьку та Волинській області. Компанія також здійснює реалізацію проєктів для промислових підприємств, об'єктів соціальної інфраструктури та комерційних будівель. Підприємство зберігає компетенції у виконанні складних монтажних та спеціалізованих робіт, що історично були його профілем.

ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» визнано одним із флагманів будівельної галузі Волинського регіону. Компанія регулярно бере участь у реалізації державних та регіональних проєктів, підтверджуючи свою репутацію надійного підрядника. Наявність великих реалізованих проєктів, зокрема житлових масивів (наприклад, по Набережній у Луцьку), свідчить про значний внесок підприємства у розвиток міської інфраструктури та забезпечення населення житлом.

На основі даних таблиці 2.1 проведено аналіз динаміки ключових показників фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 роки, що дозволяє оцінити зміни в його ресурсному забезпеченні, ефективності та фінансовій стійкості.

Спостерігалася висхідна тенденція загальної вартості активів підприємства, що є індикатором нарощування ресурсної бази. Якщо у 2021 році відбулося відносне зростання на 19,5%, то у 2024 році порівняно з 2023 роком абсолютний приріст становив 152 170 тис. грн., або 33,6%, що свідчить про значне розширення масштабів діяльності.

Оборотні активи демонстрували виражену позитивну динаміку, зростаючи на 21,7% у 2021 році та на 34,1% у 2024 році. Це вказує на збільшення ліквідних коштів, запасів та поточної дебіторської заборгованості, що підвищує оперативну гнучкість підприємства.

Таблиця 2.1. Основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення							
						Абсолютне, +, -				Відносне, %			
	2020	2021	2022	2023	2024	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023
Сума активу балансу, тис. грн.	380778	454980	397495	453560	605730	74202	-57485	56065	152170	19,5	-12,6	14,1	33,6
Оборотні активи, тис.грн.	352593	429020	375259	428841	575005	76427	-53761	53582	146164	21,7	-12,5	14,3	34,1
Необоротні активи, тис.грн.	28185	25960	22236	24719	30725	-2225	-3724	2483	6006	-7,9	-14,3	11,2	24,3
Власний капітал, тис.грн.	159747	156189	158125	185314	201455	-3558	1936	27189	16141	-2,2	1,2	17,2	8,7
Поточні зобов'язання, тис.грн.	222339	298791	239370	268246	404275	76452	-59421	28876	136029	34,4	-19,9	12,1	50,7
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	501703	292968	240923	430759	332454	-208735	-52045	189836	-98305	-41,6	-17,8	78,8	-22,8
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	459545	255947	218752	362586	269396	-203598	-37195	143834	-93190	-44,3	-14,5	65,8	-25,7
Валовий прибуток, тис.грн.	42158	37021	22171	68173	63058	-5137	-14850	46002	-5115	-12,2	-40,1	207,5	-7,5
Адміністративні витрати, тис.грн.	20852	21652	13574	21772	22455	800	-8078	8198	683	3,8	-37,3	60,4	3,1
Витрати на збут, тис.грн.	4114	3538	3028	6746	7142	-576	-510	3718	396	-14,0	-14,4	122,8	5,9
Чистий прибуток, тис.грн.	13857	5875	1936	35314	24266	-7982	-3939	33378	-11048	-57,6	-67,0	1724,1	-31,3
Дебіторська заборгованість на кін. року, тис. грн.	43979	34989	13353	24420	22551	-8990	-21636	11067	-1869	-20,4	-61,8	82,9	-7,7
Кредиторська заборгованість на кін. року, тис. грн.	193603	258937	212057	228830	363359	65334	-46880	16773	134529	33,7	-18,1	7,9	58,8

Примітка. Побудовано автором за даними Додатків А та Б.

Динаміка необоротних активів була менш стабільною. Після відносного скорочення на 7,9% у 2021 році, у 2024 році зафіксовано суттєве зростання на 24,3% (або 6 006 тис. грн.), що може бути результатом інвестицій у основні засоби, обладнання або довгострокові фінансові інвестиції.

Спостерігається загальна тенденція до зростання власного капіталу з 2021 року, досягнувши приросту на 17,2% у 2023 році та на 8,7% у 2024 році. Це свідчить про зміцнення фінансової стійкості та збільшення частки власних коштів у загальній структурі фінансування активів. Відзначається значне зростання поточних зобов'язань, особливо у 2024 році, коли їх обсяг збільшився на 50,7% (136 029 тис. грн.). Це пов'язано з інтенсивним залученням короткострокового фінансування, пов'язаного із зростанням будівельних обсягів. Кредиторська заборгованість як основний елемент поточних зобов'язань, зросла на 33,7% у 2021 році та на 58,8% у 2024 році. Це вказує на активне використання комерційного кредиту від постачальників або збільшення заборгованості перед бюджетом/персоналом, відображаючи посилення залежності від зовнішніх короткострокових джерел.

Динаміка чистого доходу була нестабільною – після суттєвого падіння на 41,6% у 2021 році, у 2023 році відбулося значне відновлення з приростом на 78,8% (189 836 тис. грн.), що свідчить про подолання кризових явищ попередніх років. Однак, у 2024 році зафіксовано відносно зниження на 22,8%.

Валовий прибуток демонстрував глибоку нестабільність. Після падіння на 40,1% у 2021 році та подальшого зниження у 2022 році, у 2023 році відбувся експоненціальний приріст на 207,5% (4 6002 тис. грн.), що вказує на значне зростання маржинальності реалізованої продукції у тому році. У 2024 році зафіксовано невелике падіння на 7,5%.

Найбільш критичним показником є чистий прибуток, який після різкого зниження на 57,6% у 2021 році, у 2023 році показав надзвичайно високе відносне зростання – 1 724,1% (33 378 тис. грн.), що є наслідком високого валового прибутку та контролю над адміністративними та операційними витратами. Проте у 2024 році відбулося падіння на 31,3%.

У 2022 році відбулося відносне скорочення адміністративних витрат на 37,3%, що позитивно вплинуло на фінансовий результат. Зростання у 2023 році на 60,4% та у 2024 році на 3,1% пов'язане з розширенням штату або збільшенням операційних витрат на управління.

На основі розрахункових коефіцієнтів здійснено аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період з 2020 по 2024 рік, що дозволяє оцінити залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування та його здатність покривати активи власними коштами (табл. 2.2).

Таблиця 2.2. Аналіз показників фінансової стійкості підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2020/ 2019	2021/ 2020	2020/ 2019	2021/ 2020
Коефіцієнт платоспроможності	0,42	0,34	0,40	0,41	0,33	0,03	0,15	6,1	30,6
Коефіцієнт фінансування	1,39	1,91	1,51	1,45	2,01	0,04	0,13	11,4	37,1
Показник забезпечення оборотних активів власними коштами	0,37	0,30	0,36	0,37	0,30	-0,07	-0,02	-33,3	-9,5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,82	0,83	0,86	0,87	0,85	0,22	0,36	95,7	156,5

Примітка. Побудовано автором за даними Додатків А та Б.

Коефіцієнт платоспроможності (автономії) демонструє частку власних коштів у загальній структурі фінансування активів. Спостерігалася тенденція до зниження цього показника, зокрема, з 0,42 у 2020 році до 0,33 у 2024 році. Найнижче значення, зафіксоване у 2024 році, свідчить про зростання фінансового ризику та збільшення залежності від позикових коштів. Загальна норма цього показника для будівельних підприємств часто є дещо нижчою через високу частку позикового фінансування, однак, значення менше 0,5 (що

спостерігається протягом усього періоду) вказує на те, що менше половини активів фінансується власним капіталом.

Коефіцієнт фінансування показує, скільки власного капіталу припадає на кожну одиницю позикових коштів. Значення коефіцієнта фінансування було нестабільним: після зростання до 1,91 у 2021 році, воно знизилося до 1,45 у 2023 році, а потім досягло пікового значення 2,01 у 2024 році. Значення, що перевищує одиницю протягом усього періоду, є позитивним сигналом і вказує на те, що власний капітал перевищує залучений (позиковий). Зростання до 2,01 у 2024 році свідчить про те, що на кожну гривню позикового капіталу припадає 2,01 грн власного, що вказує на зміцнення відносної фінансової стійкості щодо обсягу боргу.

Показник забезпечення оборотних активів власними коштами відображає частку оборотних активів, які фінансуються за рахунок власного оборотного капіталу. Протягом аналізованого періоду значення показника знаходилося в діапазоні від 0,30 (у 2021 та 2024 роках) до 0,37 (у 2020 та 2023 роках), демонструючи значну нестабільність. Оскільки цей коефіцієнт утримується на рівні, близькому до однієї третини, це означає, що переважна частина оборотних активів фінансується за рахунок короткострокових позикових коштів. Це є типовим для будівельної галузі, але може створювати ризики ліквідності у разі значного уповільнення обігу дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт маневровості показує, яка частина власного капіталу є мобільною, тобто використовується для фінансування оборотних активів. Спостерігалася стабільна висхідна тенденція до 2023 року (з 0,82 до 0,87), що вказувало на підвищення фінансової гнучкості. У 2024 році відбулося незначне зниження до 0,85. Високі значення, близькі до одиниці, свідчать про те, що значна частка власного капіталу спрямована на фінансування поточної діяльності (оборотних активів), а не іммобілізована у необоротних активах. Це є позитивним для операційної діяльності, оскільки забезпечує необхідну ліквідність.

Аналіз показує, що фінансова стійкість ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» є відносно збалансованою, але не безризиковою. З одного боку, високий

коефіцієнт фінансування (2,01 у 2024 р.) та коефіцієнт маневровості (0,85) свідчать про достатню забезпеченість позикових коштів власним капіталом та високу оперативну гнучкість. З іншого боку, низький коефіцієнт платоспроможності (0,33) та недостатній показник забезпечення оборотних активів власними коштами (0,30) у 2024 році вказують на значну залежність від короткострокових джерел фінансування, що вимагає ретельного управління ліквідністю та оптимізації структури капіталу.

На основі аналізу даних щодо середньооблікової кількості працівників ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 роки встановлено стійку тенденцію до скорочення чисельності персоналу та зміни його структури (табл. 2.3).

Таблиця 2.3. Оцінка кількісного складу персоналу підприємства

Показник	Одиниця виміру	Роки					Абсолютне відхилення			
		2020	2021	2022	2023	2024	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023
Середньооблікова кількість працівників, усього	Осіб	473	449	447	384	278	-24	-2	-63	-106
- у тому числі кількість штатних працівників	Осіб	460	442	442	374	262	-18	0	-68	-112
	%	97,3	98,4	98,9	97,4	94,2	1,2	0,4	-1,5	-3,2
- кількість позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом	Осіб	9	5	4	7	10	-4	-1	3	3
	%	1,9	1,1	0,9	1,8	3,6	-0,8	-0,2	0,9	1,8
- кількість працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня)	Осіб	4	2	1	3	6	-2	-1	2	3
	%	0,8	0,4	0,2	0,8	2,2	-0,4	-0,2	0,6	1,4

Примітка. Побудовано автором.

Середньооблікова кількість працівників підприємства демонструє послідовне та значне скорочення протягом усього аналізованого періоду. У 2020 році чисельність становила 473 особи, тоді як у 2024 році вона знизилася до 278 осіб. Найбільш інтенсивне скорочення чисельності зафіксовано у 2024

році порівняно з 2023 роком, де абсолютне зменшення склало 106 осіб. Загалом, за п'ять років чисельність скоротилася на 195 осіб. Така динаміка може бути індикатором оптимізації виробничих процесів, автоматизації, зменшення обсягів робіт у певні періоди (особливо у 2023–2024 роках) або наслідком зміни економічної кон'юнктури та зовнішніх факторів.

Кількість штатних працівників скоротилася пропорційно загальній чисельності: з 460 осіб у 2020 році до 262 осіб у 2024 році. Частка штатних працівників у загальній середньообліковій кількості є домінуючою, але демонструє помірну тенденцію до зниження: з 97,3% у 2020 році до 94,2% у 2024 році. Найбільше відносне зниження (на 3,2%) відбулося у 2024 році порівняно з 2023 роком. Це свідчить про незначне, але поступове збільшення гнучкості трудових ресурсів за рахунок залучення позаштатного персоналу.

Кількість позаштатних працівників та сумісників скоротилася з 9 осіб до 4 осіб у період 2020–2022 років, але різко зросла у 2024 році до 10 осіб. Частка цих працівників у загальній структурі зросла з 1,9% у 2020 році до 3,6% у 2024 році. Збільшення на 1,8% у 2024 році свідчить про активізацію використання аутсорсингу або тимчасових трудових ресурсів як механізму покриття пікових потреб у робочій силі.

Кількість працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу, демонструвала зниження до 2022 року (1 особа), але потім зросла до 6 осіб у 2024 році. Частка цієї категорії зросла з 0,8% до 2,2% у 2024 році. Це може бути індикатором підвищення гнучкості графіків роботи або тимчасового зменшення навантаження на штатних працівників з метою утримання кваліфікованого персоналу під час коливань обсягів виробництва.

На основі співставлення фінансових результатів з обсягами використаних ресурсів проведено аналіз показників ефективності використання ресурсів підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 років (табл. 2.4).

Рентабельність активів демонструє, скільки чистого прибутку генерує кожна гривня активів. Спостерігається значна нестабільність – після різкого падіння у 2021–2022 роках (що корелювало зі зниженням чистого прибутку), у

2023 році відбулося значне відновлення, коли показник досяг максимальних значень, вказуючи на високорентабельне використання майна в цей період. У 2024 році відбулося помірне зниження рентабельності.

Таблиця 2.4. Показники ефективності використання ресурсів підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення							
						Абсолютне, +, -				Відносне, %			
	2020	2021	2022	2023	2024	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	460	442	442	374	262	-18	0	-68	-112	-3,9	0,0	-15,4	-29,9
Виробіток на одного працівника, тис. грн.	1329	869	819	1422	1320	-461	-50	604	-102	-34,6	-5,8	73,7	-7,2
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн.	12512	15219	8645	16483	29103	2707	-6574	7838	12620	21,6	-43,2	90,7	76,6
Частка витрат на оплату праці в операційних витратах, %	20,6	21,6	17,2	20,9	19,5	1,0	-4,4	3,7	-1,4	5,0	-20,4	21,4	-6,6

Примітка. Побудовано автором.

Щодо оборотності активів, то цей показник, що відображає швидкість обігу активів (співвідношення чистого доходу до середньорічної вартості активів), демонстрував тенденцію до зниження у 2021 та 2022 роках. Однак, у 2023 році зафіксовано істотне зростання оборотності, що було наслідком значного збільшення чистого доходу. У 2024 році оборотність дещо знизилася, але залишається на вищому рівні порівняно з початком періоду.

Рентабельність власного капіталу відображає ефективність використання коштів, інвестованих власниками, також характеризується високою динамікою. Найменші значення зафіксовані у 2021–2022 роках, коли чистий прибуток був мінімальним. Пікове значення було досягнуто у 2023 році, що свідчить про винятково високу ефективність власного капіталу в цьому році. У 2024 році відбулося зниження, що корелює зі скороченням чистого прибутку на 31,3%.

Спостерігалось різке падіння виробітку у 2021 році на 34,6% (з 1329 тис. грн. до 869 тис. грн.), що відображало значне скорочення чистого доходу на 41,6%. Найвищий виробіток (1422 тис. грн. на працівника) зафіксовано у 2023 році, що стало результатом значного відновлення обсягів реалізації (чистий дохід зріс на 78,8%) в умовах скорочення чисельності персоналу. У 2024 році виробіток знизився на 7,2% до 1320 тис. грн.

Динаміка середньомісячної заробітної плати демонструє стабільне та значне зростання, особливо у другій половині періоду. У 2023 році середня заробітна плата зросла на 90,7% (до 16 483 грн.), а у 2024 році – на 76,6% (до 29 103 грн.). Істотне зростання заробітної плати в умовах скорочення чисельності може бути свідченням підвищення кваліфікації та збільшення навантаження на персонал. Частка витрат на оплату праці в операційних витратах коливалася в діапазоні від 17,2% до 21,6%. Її значення на рівні 19,5% у 2024 році при високій заробітній платі вказує на те, що підприємство зберігає відносний контроль над питомою вагою трудових витрат у загальній структурі операційних витрат, незважаючи на їх абсолютне зростання.

2.2. Аналіз показників ефективності діяльності підприємства за окремими сферами

На основі розрахункових коефіцієнтів, які характеризують структуру капіталу та здатність підприємства фінансувати свою діяльність, проведено аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 років (табл. 2.5).

Коефіцієнт автономії відображає частку власного капіталу у загальній вартості активів підприємства. Протягом усього аналізованого періоду цей показник перебував нижче рекомендованого значення $> 0,5$. У 2020 році він становив 0,42, а у 2024 році знизився до найменшого значення – 0,33. Стійка тенденція утримання коефіцієнта автономії на рівні, меншому за 0,5, свідчить про значну залежність підприємства від зовнішніх (позикових) джерел

фінансування. Зниження до 0,33 у 2024 році сигналізує про посилення фінансового ризику через зростання частки позикового капіталу.

Таблиця 2.5. Показники оцінки фінансової стійкості підприємства протягом періоду 2020-2024 рр.

Показник	Нормативне (рекомендоване) значення	На кінець 2020 року	На кінець 2021 року	На кінець 2022 року	На кінець 2023 року	На кінець 2024 року
Коефіцієнт автономії	> 0,5	0,42	0,34	0,40	0,41	0,33
Коефіцієнт фінансової залежності	< 0,5	0,58	0,66	0,60	0,59	0,67
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	Залежить від характеру господарської діяльності	1,39	1,91	1,51	1,45	2,01
Коефіцієнт мобільності активів	Залежить від характеру господарської діяльності	12,51	16,53	16,88	17,35	18,71
Коефіцієнт покриття	> 1	1,59	1,44	1,57	1,60	1,42

Примітка. Побудовано автором за даними Додатків А та Б.

Відповідно до зниження автономії, коефіцієнт фінансової залежності демонструє стійку тенденцію до зростання, перевищуючи рекомендоване значення < 0,5 протягом усього періоду. Він зріс з 0,58 у 2020 році до 0,67 у 2024 році. Перевищення нормативного рівня та динамічне зростання цього коефіцієнта підтверджує збільшення фінансового левериджу (важеля) та підвищення ризику, пов'язаного із зовнішніми зобов'язаннями. Це є прямим наслідком активного залучення позикового капіталу для фінансування операційної та інвестиційної діяльності.

Коефіцієнт співвідношення залучених та власних коштів був нестабільним, але значно перевищував одиницю: після зростання до 1,91 у 2021 році, він дещо знизився, а потім різко зріс до 2,01 у 2024 році. Значення 2,01 у 2024 році означає, що на кожен гривню власного капіталу припадає 2,01 грн позикового

капіталу. Таке високе співвідношення посилює потенційну фінансову віддачу (за умови прибутковості) але одночасно підвищує чутливість підприємства до процентних ставок та ризиків неплатоспроможності.

Протягом усього періоду коефіцієнт покриття перевищував рекомендоване значення > 1 , що свідчить про наявність достатньої кількості оборотних активів. Однак, його значення знизилося з 1,59 у 2020 році до 1,42 у 2024 році. Зниження коефіцієнта до 1,42 у 2024 році, попри його відповідність нормативу, є індикатором того, що зростання поточних зобов'язань (на 50,7% у 2024 році) випереджає зростання оборотних активів (на 34,1% у 2024 році). Це вказує на погіршення запасу ліквідності та необхідність більш обережного управління короткостроковими зобов'язаннями.

На основі показників руху робочої сили (прийняття, вибуття та плинності кадрів) проведено аналіз динаміки змін кількісного та якісного складу персоналу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 роки (табл. 2.6).

Кількість прийнятих працівників демонструє значну нестабільність із загальною тенденцією до зростання. У 2021 році було прийнято 8 осіб, тоді як у 2023 році цей показник досяг 41 особи. Проте, у 2024 році кількість прийнятих знизилася до 34 осіб, що на 17,1% менше порівняно з попереднім роком.

Кількість вибулих працівників також характеризується високою волатильністю. Пікове значення вибуття (88 осіб) було зафіксовано у 2022 році, що є абсолютним збільшенням на 46 осіб (+109,5%) порівняно з 2021 роком. У 2024 році кількість вибулих становила 76 осіб, збільшившись на 43,4% порівняно з 2023 роком.

Усі випадки вибуття персоналу протягом аналізованого періоду були спричинені плинністю кадрів, оскільки звільнень у зв'язку зі зміною організації виробництва, скороченням чисельності або штату не відбувалося. Це свідчить про те, що зміни в чисельності є результатом добровільного вибуття працівників або ініціативи підприємства, не пов'язаної з реорганізацією. Коефіцієнт обороту по звільненню прямо корелює з плинністю, досяг свого максимального значення у 2024 році – 29,0%.

Таблиця 2.6. Аналіз динаміки руху робочої сили підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення							
						Абсолютне, +, -				Відносне, %			
	2020	2021	2022	2023	2024	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023	2021/ 2020	2022/ 2021	2023/ 2022	2024/ 2023
Середньооблікова кількість штатних працівників, усього	460	442	442	374	262	-18	0	-68	-112	-3,9	0,0	-15,4	-29,9
Прийнято працівників, осіб	8	21	15	41	34	13	-6	26	-7	162,5	-28,6	173,3	-17,1
Вибуло працівників, осіб (усього) з них:	49	42	88	53	76	-7	46	-35	23	-14,3	109,5	-39,8	43,4
- змін в організації виробництва і праці (реорганізація, скорочення чисельності або штату працівників)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
- плинності кадрів (за власним бажанням, за угодою сторін, порушення трудової дисципліни, ін.)	49	42	88	53	76	-7	46	-35	23	-14,3	109,5	-39,8	43,4
Коефіцієнт обороту з прийняття, %	1,7	4,8	3,4	11,0	13,0	3,012	-1,357	7,569	2,015	173,2	-28,6	223,0	18,4
Коефіцієнт обороту по звільненню, %	10,7	9,5	19,9	14,2	29,0	-1,15	10,41	-5,738	14,84	-10,8	109,5	-28,8	104,7
Коефіцієнт загального обороту, %	12,4	14,3	23,3	25,1	42,0	1,8621	9,05	1,831	16,85	15,0	63,5	7,9	67,0
Коефіцієнт плинності кадрів, %	10,7	9,5	19,9	14,2	29,0	-1,15	10,41	-5,738	14,84	-10,8	109,5	-28,8	104,7

Це означає, що майже третина середньооблікової кількості штатних працівників була звільнена протягом року. Різке зростання у 2024 році (+104,7% порівняно з 2023 роком) є критичним індикатором погіршення умов праці або зниження задоволеності персоналу. Коефіцієнт обороту з прийняття також досяг пікового значення у 2024 році – 13,0%. Це свідчить про активні спроби підприємства замінити персонал, який вибув. Однак, незважаючи на високий оборот з прийняття, він не компенсував обсягів звільнення. Загальний оборот кадрів, що відображає сукупність прийнятих та звільнених, різко зріс з 12,4% у 2020 році до 42,0% у 2024 році. Таке значне зростання (на 67,0% у 2024 році порівняно з 2023 роком) свідчить про високу нестабільність трудового колективу та надмірну динамічність кадрових процесів.

На основі аналізу даних щодо освітнього рівня та динаміки професійного розвитку персоналу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 роки проведено оцінювання рівня кваліфікації працівників (табл. 2.7).

Таблиця 2.7. Оцінювання рівня кваліфікації, щодо виконуваних функцій на підприємстві

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2020	2024/ 2023	2024/ 2020
Середньооблікова чисельність штатних працівників, у т.ч.:	460	442	442	374	262	-112	-198	-29,9	-43,0
З них здобули нові професії	13	11	9	14	21	7	8	50,0	61,5
Підвищили кваліфікацію	11	31	17	24	38	14	27	58,3	245,5
Мають вищу освіту	101	111	110	97	84	-13	-17	-13,4	-16,8
У тому числі неповну та базову середню освіту	359	331	332	277	178	-99	-181	-35,7	-50,4

Примітка. Побудовано автором.

Спостерігається загальна позитивна динаміка у сфері набуття працівниками нових професій. Кількість таких осіб зросла з 13 у 2020 році до

21 у 2024 році. Найбільший відносний приріст зафіксовано у 2024 році порівняно з 2023 роком, що склав 50,0% (7 осіб). Це свідчить про активну політику підприємства щодо мультикваліфікації та адаптації працівників до нових технологічних вимог. Кількість працівників, які підвищили кваліфікацію, зросла більш ніж утричі за аналізований період: з 11 осіб у 2020 році до 38 осіб у 2024 році. Загальний відносний приріст за п'ять років становив 245,5%. Це є чітким індикатором суттєвого інвестування в людський капітал та забезпечення відповідності персоналу зростаючим вимогам до складності виконуваних робіт.

Чисельність працівників, які мають вищу освіту, продемонструвала тенденцію до скорочення у другій половині періоду: з 111 осіб у 2021 році до 84 осіб у 2024 році. Абсолютне скорочення у 2024 році порівняно з 2023 роком склало 13 осіб. Це скорочення, ймовірно, є наслідком загального зменшення середньооблікової кількості штатних працівників, але також може вказувати на перерозподіл ролей або відтік висококваліфікованих управлінських чи інженерних кадрів. Паралельно зі значним скороченням середньооблікової чисельності штатних працівників на 43,0% за 2020–2024 роки (з 460 до 262 осіб), спостерігається інтенсифікація професійного розвитку.

Рівень кваліфікації персоналу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» має позитивну динаміку з точки зору професійного розвитку в аналізований період. Різде зростання кількості осіб, які підвищили кваліфікацію, свідчить про проактивну інвестиційну політику у сфері навчання. Хоча абсолютна кількість працівників з вищою освітою зменшилася, загальна стратегія підприємства полягає у підвищенні компетенцій наявного штату, що є необхідною умовою для забезпечення високої ефективності та конкурентоспроможності в будівельній галузі.

На основі даних про відпрацьований час та його нормативи проведено аналіз ефективності використання робочого часу на підприємстві ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 роки (табл. 2.8).

Фонд робочого часу одного працівника на рік відображає фактично відпрацьовані години одним працівником, має висхідну динаміку. Він

збільшився з 1928 годин у 2020 році до 1977 годин у 2024 році, що є наслідком стабільної тривалості робочого дня та зростання кількості відпрацьованих днів.

Таблиця 2.8. Аналіз ефективності використання робочого часу на підприємстві

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2020	2024/ 2023	2024/ 2020
Середньооблікова кількість штатних працівників, всього	460	442	442	374	262	-112	-198	-29,9	-43,0
Кількість днів, відпрацьованих одним працюючим, дн.	245	234	248	250	249	-1	4	-0,4	1,6
Середня тривалість робочого дня, год.	7,87	7,89	7,69	7,86	7,94	0,08	0,07	1,0	0,9
Відпрацьовано всього, людино-днів	886949	816047	842947	734910	517990	-216920	-368959	-29,5	-41,6
Фонд робочого часу одного працівника на рік, год.	1928	1846	1907	1965	1977	12,06	48,91	0,6	2,5
Норма тривалості робочого часу одного працівника на рік, год	2002	1994	1987	2080	2094	14	92	0,7	4,6
Коефіцієнт використання робочого часу, %	96,3	92,6	96,0	94,5	94,4	-0,1	-1,9	-0,1	-2,0

Примітка. Побудовано автором.

Нормативна тривалість робочого часу також зросла, досягнувши 2094 годин у 2024 році. Загальний приріст нормативу за період склав 4,6%. Коефіцієнт використання робочого часу демонструє відношення фактично відпрацьованого часу до нормативного. Спостерігається негативна динаміка: коефіцієнт знизився з 96,3% у 2020 році до 94,4% у 2024 році. Хоча рівень використання залишається високим, загальне зниження на 2,0% вказує на

помірне погіршення дисципліни робочого часу або зростання втрат робочого часу (наприклад, через відпустки, хвороби чи простої).

Загальний обсяг праці, виміряний у людино-днях, суттєво скоротився на 41,6%, що є прямим наслідком скорочення чисельності. Це свідчить про зміну масштабу діяльності та перехід до моделі інтенсивного використання праці меншої кількості працівників. Коефіцієнт використання робочого часу свідчить про високий, але дещо погіршений рівень використання фактичного часу. Це вимагає уваги до причин втрат, оскільки кожен відсоток невикористаного робочого часу є втраченим потенціалом.

2.3. Узагальнююча оцінка ефективності господарської діяльності підприємства

На основі співставлення динаміки чисельності, обсягів будівельних робіт та витрат на оплату праці проведено аналіз ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 років (табл. 2.9).

Річна продуктивність праці на одного робітника (у вартісному вимірі) коливалася синхронно з обсягом робіт. Після спаду у 2021–2022 роках, у 2023 році було досягнуто пікового значення 1422,1 тис. грн./особу. Це свідчить про високу віддачу від працівників у цей період, попри загальне скорочення чисельності. У 2024 році виробіток знизився на 7,2% до 1319,7 тис. грн./особу, що корелює зі зниженням обсягів робіт.

Заробітна плата демонструє стійке та значне зростання, особливо у 2023 та 2024 роках. У 2024 році середньомісячна заробітна плата зросла на 76,6% порівняно з 2023 роком, досягнувши 29 103 грн.. Ця динаміка вказує на посилене інвестування в персонал, можливо, для утримання висококваліфікованих кадрів в умовах високої плинності та загального скорочення чисельності.

Таблиця 2.9. Аналіз ефективності використання трудових ресурсів на підприємстві

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2020	2024/ 2023	2024/ 2020
Середньооблікова чисельність робітників, осіб	385	371	312	312	262	-50	-123	-16,0	-31,9
Обсяг будівельних робіт, тис. грн.	511737	322265	255378	443682	345752	-97930	-165985	-22,1	-32,4
Продуктивність праці за рік (виробіток у вартісному вимірі), тис. грн./особу	1329,2	868,6	818,5	1422,1	1319,7	-102,39	-9,5224	-7,2	-0,7
Середньомісячна продуктивність праці, тис. грн./ос.	110,8	72,4	68,2	118,5	110,0	-8,5327	-0,7935	-7,2	-0,7
Витрати на оплату праці, тис. грн.	69608	87319	40806	81720	91499	9779	21891	12,0	31,4
Відрахування на соціальні заходи, тис. грн.	14362	17154	8726	15886	18016	2130	3654	13,4	25,4
Фонд оплати праці, тис. грн.	69067	80719,8	38694,1	73974	91499	17525	22432,2	23,7	32,5
Зарплатомісткість продукції, грн./грн.	0,13	0,25	0,15	0,17	0,26	0,09791	0,12967	58,7	96,1

Примітка. Побудовано автором.

Обсяг фонду оплати праці у 2024 році становив 91 499 тис. грн., що є найвищим значенням за аналізований період, незважаючи на скорочення чисельності. Це підтверджує, що значне зростання заробітної плати випередило ефект від скорочення штату. Загальний приріст ФОП за 2020–2024 роки склав 32,5%. Зарплатомісткість продукції відображає частку витрат на оплату праці у вартості продукції (обсяг будівельних робіт), демонструє значну тенденцію до зростання. Він збільшився з 0,13 у 2020 році до 0,26 у 2024 році. Загальний приріст зарплатомісткості склав 96,1%.

Аналіз ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» виявляє стратегічний зсув від екстенсивного до

інтенсивного використання праці. Підприємство, незважаючи на загальне скорочення чисельності робітників на 31,9%, демонструвало високу продуктивність праці у 2023 році, що свідчить про успішну інтенсифікацію праці. Значне зростання середньомісячної заробітної плати є позитивною інвестицією у якість персоналу, але одночасно призвело до подвоєння зарплатомісткості продукції, що створює тиск на собівартість та конкурентоспроможність.

Для забезпечення довгострокової ефективності підприємству необхідно або відновити темпи зростання обсягу будівельних робіт та продуктивності, аналогічні 2023 року, або оптимізувати співвідношення між зростанням заробітної плати та кінцевою фінансовою віддачею.

На основі розрахункових показників рентабельності та оборотності капіталу проведено аналіз ефективності використання власного, залученого та сукупного капіталу підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 роки (табл. 2.10).

Рентабельність активів (ROA) демонструвала високу змінність, синхронізовану з динамікою чистого прибутку. Після значного падіння у 2021 та 2022 роках (до 1,3% та 0,5% відповідно), у 2023 році показник досяг пікового значення 7,8%. Це свідчить про найефективніше використання сукупних активів підприємства саме в цей рік, що корелювало з максимальним чистим прибутком (35 314 тис. грн.). У 2024 році відбулося зниження ROA до 4,0% через скорочення чистого прибутку на 31,3%. За п'ять років загальний приріст ROA склав лише 0,4 процентних пункти, що вказує на помірне зростання ефективності використання майна в довгостроковій перспективі.

Рентабельність власного капіталу (ROE) також характеризувалася екстремальною динамікою. Найменші значення були зафіксовані у 2022 році (1,2%), коли чистий прибуток був мінімальним. У 2023 році ROE сягнув максимального значення 19,1%, що вказує на винятково високу віддачу від коштів, інвестованих акціонерами, у цьому році. Зростання ROE з 8,7% у 2020 році до 12,0% у 2024 році (загальний приріст на 3,4 п.п.) свідчить про

підвищення привабливості підприємства для власників порівняно з початком періоду, незважаючи на падіння у 2024 році.

Таблиця 2.10. Аналіз ефективності використання капіталу підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2020	2024/ 2023	2024/ 2020
Чистий прибуток, тис. грн.	13857	5875	1936	35314	24266	-11048	10409	-31,3	75,1
Середньорічна вартість всіх активів (всього капіталу) підприємства, тис. грн.	380778	454980	397495	453560	605730	152170	224952	33,6	59,1
Середньорічна вартість власного капіталу підприємства, тис. грн. грн./особу	159747	156189	158125	185314	201455	16141	41708	8,7	26,1
Середньорічна вартість залученого капіталу підприємства, тис. грн.	221031	298791	239370	268246	404275	136029	183244	50,7	82,9
Рентабельність активів, %	3,6	1,3	0,5	7,8	4,0	-3,8	0,4	-48,5	10,1
Рентабельність власного капіталу, %	8,7	3,8	1,2	19,1	12,0	-7,0	3,4	-36,8	38,9
Рентабельність залученого (позикового) капіталу, %	6,3	2,0	0,8	13,2	6,0	-7,2	-0,3	-54,4	-4,3

Примітка. Побудовано автором за даними Додатків А та Б.

Рентабельність залученого капіталу також слідувала загальній тенденції прибутковості: мінімум у 2022 році (0,8%) та максимум у 2023 році (13,2%). Протягом усього періоду (за винятком 2022 року), рентабельність власного капіталу (ROE) перевищувала рентабельність залученого капіталу. Це свідчить про позитивний ефект фінансового левериджу: використання позикових коштів сприяло зростанню прибутковості власного капіталу, незважаючи на високу частку боргу у структурі фінансування. Оборотність активів зростає, що

позитивно вплинуло на рентабельність, оскільки швидкість обігу активів примножує ефект від маржинальності.

Коефіцієнт мобільності активів відображає співвідношення оборотних та необоротних активів, постійно зростає: з 12,51 у 2020 році до 18,71 у 2024 році. Це вказує на зростаючу частку мобільних (оборотних) коштів у структурі активів, що є позитивним для ліквідності та оперативної гнучкості підприємства.

На основі даних щодо вартості основних фондів, їх віддачі, фондомісткості та фондоозброєності проведено аналіз ефективності використання матеріально-технічної бази підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 років (табл. 2.11).

Таблиця 2.11. Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2020	2024/ 2023	2024/ 2020
Середньооблікова чисельність штатних працівників, осіб	460	442	442	374	262	-112	-198	-29,9	-43,0
Середньорічна вартість основних виробничих фондів підприємства, тис. грн.	42561	43390	43621	44298	52100	7802	9539	17,6	22,4
Середньорічна вартість активної частини основних фондів підприємства, тис. грн.	22801	23204	23394	32345	36856	4511	14055	13,9	61,6
Чистий прибуток, тис. грн.	13857	5875	1936	35314	24266	-11048	10409	-31,3	75,1
Фондовіддача, грн./грн.	12,0	7,4	5,9	10,0	6,6	-3,3795	-5,3873	-33,7	-44,8
Фондовіддача активної частини основних фондів, грн./грн.	22,4	13,9	10,9	13,7	9,4	-4,336	-13,062	-31,6	-58,2
Фондомісткість, грн./грн.	0,08	0,13	0,17	0,10	0,15	0,05084	0,06752	50,9	81,2
Фондоозброєність, тис. грн./особу	92,5	98,2	98,7	118,4	198,9	80,4111	106,331	67,9	114,9
Фондорентабельність, %	32,6	13,5	4,4	79,7	46,6	-33,143	14,0178	-41,6	43,1

Примітка. Побудовано автором за даними Додатків А та Б.

Спостерігалася стійка тенденція до нарощування вартості основних фондів, що свідчить про інвестиційну активність. Середньорічна вартість фондів зросла з 42 561 тис. грн. у 2020 році до 52 100 тис. грн. у 2024 році. Загальний приріст за п'ять років склав 22,4%. Вартість активної частини (машин, обладнання) зростала більш інтенсивно, ніж загальна вартість: з 22 801 тис. грн. у 2020 році до 36 856 тис. грн. у 2024 році. Загальний приріст склав 61,6%. Це вказує на пріоритетне інвестування у виробниче обладнання та техніку, що є необхідним для модернізації виробничих процесів у будівельній галузі.

Фондовіддача скоротилася з 12,0 грн./грн. у 2020 році до 6,6 грн./грн. у 2024 році. Загальне відносне скорочення за період склало 44,8%. Це свідчить про те, що зростання вартості основних фондів (на 22,4%) не було пропорційно підтримане зростанням чистого доходу (який має нестабільну динаміку). Ефективність використання активної частини фондів також суттєво знизилася: з 22,4 грн./грн. у 2020 році до 9,4 грн./грн. у 2024 році. Загальне відносне падіння склало 58,2%. Це є критичним, оскільки вказує на недостатнє або неефективне завантаження нового виробничого обладнання.

Фондомісткість, обернений показник до фондівіддачі, зросла з 0,08 грн./грн. у 2020 році до 0,15 грн./грн. у 2024 році. Зростання фондомісткості на 81,2% підтверджує, що для отримання кожної гривні доходу необхідно залучати значно більше основних фондів, що свідчить про зниження ефективності їх використання. Фондоозброєність праці (вартість основних фондів на одного працівника) продемонструвала суттєве зростання: з 92,5 тис. грн./особу у 2020 році до 198,9 тис. грн./особу у 2024 році. Загальне зростання склало 114,9%. Це зростання є прямим наслідком одночасного скорочення чисельності персоналу (на 43,0%) та збільшення вартості фондів (на 22,4%).

Рівень фондорентабельності знизився з 32,6% у 2020 році до 46,6% у 2024 році, що є загальним падінням на 43,1%. Це свідчить про зменшення здатності основних фондів генерувати чистий прибуток.

На основі ключових показників швидкості обігу та рентабельності проведено аналіз ефективності використання оборотних коштів підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» за період 2020–2024 років (табл. 2.12).

Таблиця 2.12. Аналіз ефективності використання оборотних коштів підприємства

Назва показника	Роки					Відхилення			
						Абсолютне, +, -		Відносне, %	
	2020	2021	2022	2023	2024	2024/ 2023	2024/ 2020	2024/ 2023	2024/ 2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	501703	292968	240923	430759	332454	-98305	-169249	-22,8	-33,7
Середні залишки оборотних коштів, тис. грн.	352593	429020	375259	428841	575005	146164	222412	34,1	63,1
Чистий прибуток, тис. грн.	13857	5875	1936	35314	24266	-11048	10409	-31,3	75,1
Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,42	0,68	0,64	1,00	0,58	-0,43	-0,84	-42,4	-59,4
Коефіцієнт завантаження	0,70	1,46	1,56	1,00	1,73	0,73	1,03	73,7	146,1
Тривалість обороту, днів	257	535	569	363	631	268	375	73,7	146,1
Рентабельність оборотних коштів, %	3,9	1,4	0,5	8,2	4,2	-4,0	0,3	-48,8	7,4

Примітка. Побудовано автором за даними Додатків А та Б.

Коефіцієнт оборотності оборотних коштів знизився з 1,42 у 2020 році до найнижчого значення 0,58 у 2024 році. Загальне відносне падіння за період склало 59,4%. Це критичне зниження вказує на суттєве уповільнення обігу оборотних коштів та їх неефективне використання, оскільки зростання їхньої вартості (на 63,1%) значно випередило зростання чистого доходу.

Тривалість одного обороту оборотних коштів, що вимірюється в днях, майже потроїлася за аналізований період: з 257 днів у 2020 році до 631 дня у 2024 році. Це є прямим наслідком зниження коефіцієнта оборотності. Зростання

тривалості обігу на 73,7% у 2024 році порівняно з 2023 роком свідчить про іммобілізацію значних обсягів коштів у запасах та/або дебіторській заборгованості, що негативно впливає на ліквідність. Коефіцієнт завантаження зростав синхронно з тривалістю обороту, збільшившись з 0,70 у 2020 році до 1,73 у 2024 році. Зростання на 146,1% за п'ять років підкреслює, що для отримання кожної гривні чистого доходу потрібна значно більша кількість оборотних коштів, ніж на початку періоду.

Рентабельність, яка відображає частку чистого прибутку, що припадає на одиницю оборотних коштів, також була вкрай нестабільною. Після падіння до мінімуму 0,5% у 2022 році, у 2023 році показник сягнув пікового значення 8,2% завдяки високому чистому прибутку. Динаміка у 2024 році: У 2024 році рентабельність знизилася до 4,2%. Хоча це значення є вищим, ніж у 2020 році (+7,4% загального приросту), значне падіння на 48,8% порівняно з 2023 роком підтверджує, що збільшення обсягу оборотних коштів та їхнє уповільнення обігу не було компенсоване достатнім рівнем прибутковості.

Аналіз демонструє суттєве погіршення швидкості та ефективності використання оборотних коштів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» у 2024 році. Критичне зниження коефіцієнта оборотності до 0,58 та зростання тривалості обігу до 631 дня свідчать про зниження ділової активності та надмірне відволікання коштів від операційної діяльності. Незважаючи на піковий рівень рентабельності у 2023 році, необхідні негайні заходи для оптимізації управління запасами та дебіторською заборгованістю з метою прискорення обігу та відновлення фінансової гнучкості підприємства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

3.1. Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємств

Підвищення ефективності господарської діяльності підприємства є стратегічним завданням, що передбачає комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію використання ресурсів, розвиток конкурентних переваг і забезпечення стабільного економічного зростання. Основні напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємств наведено на (рис. 3.1).

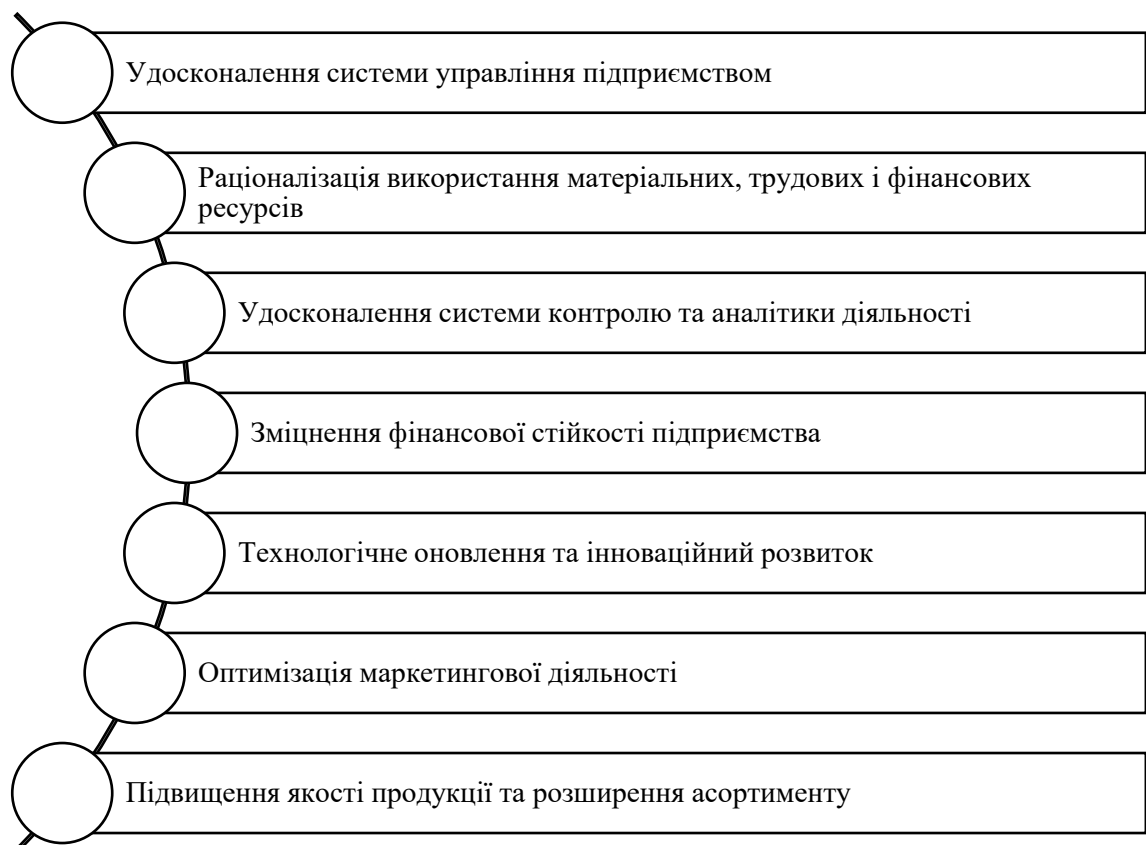

Рис. 3.1. Напрями підвищення ефективності господарської діяльності підприємства (побудовано автором за джерелом [11])

Удосконалення системи управління підприємством є ключовим напрямом підвищення ефективності його господарської діяльності, оскільки саме управлінські механізми визначають якість прийняття рішень, ефективність використання ресурсів і здатність підприємства адаптуватися до змін ринкового середовища. Сучасні умови господарювання вимагають від підприємств високого рівня гнучкості, інноваційності та стратегічної орієнтації, що можливо лише за умови постійного вдосконалення управлінських процесів.

Раціоналізація використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів є ключовим напрямом підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, оскільки саме ресурси формують виробничий потенціал і визначають можливості забезпечення конкурентоспроможності. Ефективність їх використання відображає рівень організації виробництва, ступінь економії витрат та здатність підприємства до досягнення максимального результату за мінімальних затрат.

«Технологічне оновлення та інноваційний розвиток є ключовими чинниками підвищення ефективності господарської діяльності підприємства в умовах динамічних змін ринкового середовища» [28]. У сучасній економіці конкурентоспроможність підприємства значною мірою визначається рівнем його технологічної оснащеності, здатністю впроваджувати нові технічні рішення та адаптувати інновації до виробничих процесів.

Технологічне оновлення передбачає модернізацію виробничого обладнання, автоматизацію операцій та застосування енергоощадних технологій. Такі заходи спрямовані на зменшення трудомісткості процесів, скорочення витрат ресурсів та покращення якості продукції. Використання сучасних цифрових технологій, систем управління виробництвом та робототехніки забезпечує підвищення продуктивності та надійності виробничих процесів.

Інноваційний розвиток підприємства охоплює впровадження нових продуктів, технологій і методів управління, що сприяють розширенню ринкових можливостей та зміцненню стратегічних позицій. Важливу роль

відіграють інвестиції у науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, співпраця з науковими установами, створення інноваційної інфраструктури та підтримка творчого потенціалу персоналу.

Раціональне поєднання технологічної модернізації та інноваційного розвитку забезпечує підприємству можливість швидкої адаптації до нових вимог ринку, підвищення конкурентоспроможності та ефективності виробничо-господарської діяльності. У результаті підприємство формує стійку базу для довгострокового економічного зростання та забезпечення високих фінансових результатів.

Підвищення якості продукції та розширення асортименту є одним із ключових напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, оскільки саме якість і різноманітність продукції визначають рівень попиту, конкурентоспроможність і ринкову стійкість підприємства. У сучасних умовах споживач очікує не лише доступної ціни, але й високого рівня надійності, безпеки та відповідності продукції міжнародним стандартам, що зумовлює необхідність постійного вдосконалення виробничих процесів.

Розширення асортименту пов'язане з орієнтацією на потреби споживачів і тенденції ринку. Воно може здійснюватися шляхом випуску нових товарних позицій, модифікації існуючих виробів, диверсифікації продукції або освоєння нових ринкових сегментів. Дослідження ринку, аналіз конкурентів та прогнозування попиту є основою ефективного формування асортиментної політики. Розширений асортимент дозволяє підприємству знизити залежність від окремих товарів, збільшити обсяг продажів і посилити свої позиції у конкурентному середовищі.

Оптимізація маркетингової діяльності є одним із ключових напрямів підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, оскільки саме маркетинг забезпечує формування попиту, розвиток взаємин зі споживачами та створення конкурентних переваг на ринку. У сучасних умовах конкурентної боротьби підприємства мають орієнтуватися на комплексне вдосконалення маркетингових інструментів та адаптацію до змін ринкового середовища.

Основою оптимізації маркетингової діяльності є формування раціональної маркетингової стратегії, що включає аналіз ринку, визначення цільових сегментів, позиціонування товарів і вибір оптимальних інструментів просування. Важливим фактором є вдосконалення політики ціноутворення, яка повинна враховувати як рівень конкуренції, так і особливості попиту, витрат і цінової еластичності продукції.

«Підвищення кадрового потенціалу є важливим напрямом забезпечення ефективної господарської діяльності підприємства, оскільки саме персонал виступає ключовим ресурсом, що формує конкурентоспроможність, інноваційність та продуктивність організації» [34]. Якість трудового потенціалу безпосередньо визначає рівень продуктивності праці, здатність підприємства адаптуватися до змін ринку та впроваджувати нові технології.

Основою розвитку кадрового потенціалу є система професійного навчання та підвищення кваліфікації, спрямована на формування сучасних компетентностей працівників. Постійне навчання дозволяє персоналу опановувати нові методи роботи, технології, інструменти управління та виробничі процеси, що сприяє інноваційності та підвищенню продуктивності.

Важливим елементом є удосконалення системи мотивації, яка має поєднувати матеріальні та нематеріальні стимули. Розробка ефективної системи оплати праці, преміювання та визнання результатів роботи сприяє підвищенню зацікавленості працівників у досягненні стратегічних цілей підприємства та формує позитивне ставлення до виконання своїх обов'язків.

Не менш значущим напрямом є поліпшення умов праці та психологічного клімату, оскільки комфортне робоче середовище стимулює залученість персоналу та знижує рівень плинності кадрів. Забезпечення безпечних умов, належного технічного оснащення та здорової корпоративної культури сприяє підтримці стабільності кадрового складу.

Значну роль відіграє також впровадження сучасних методів управління персоналом, зокрема кадрового планування, оцінювання результатів діяльності працівників, формування кадрового резерву та застосування цифрових HR-

технологій. Використання таких інструментів підвищує ефективність управлінських рішень та забезпечує оптимальне використання людських ресурсів.

Основним напрямом зміцнення фінансової стійкості є оптимізація структури капіталу, що передбачає раціональне співвідношення власних та позикових коштів. Переважання власного капіталу створює фінансову незалежність, тоді як ефективне використання кредитів дозволяє підвищити рентабельність за рахунок фінансового левериджу за умови контролю ризиків.

Важливе значення має забезпечення ліквідності та платоспроможності, що передбачає підтримання оптимального рівня оборотних активів, своєчасне управління дебіторською заборгованістю й контролювання кредиторських зобов'язань. Раціональне управління грошовими потоками сприяє уникненню касових розривів та підвищує фінансову гнучкість.

«Суттєвим напрямом є підвищення прибутковості діяльності, що досягається за рахунок зростання обсягів реалізації, оптимізації витрат, удосконалення цінової політики та підвищення продуктивності праці. Зростання фінансових результатів формує внутрішні джерела фінансування, необхідні для розвитку підприємства та реалізації інвестиційних проєктів» [6].

Для зміцнення фінансової стійкості важливим є також зниження фінансових ризиків, що передбачає диверсифікацію джерел доходів, страхування ризикових активів, формування резервів та впровадження системи внутрішнього контролю. Ефективне ризик-менеджмент забезпечує стабільність роботи підприємства у змінних ринкових умовах.

Удосконалення системи контролю та аналітики діяльності є одним із ключових напрямів підвищення ефективності управління підприємством, оскільки забезпечує своєчасне виявлення відхилень у господарських процесах, підвищує якість управлінських рішень та сприяє досягненню стратегічних цілей. Ефективна система контролю дозволяє забезпечити прозорість діяльності, оптимальне використання ресурсів і мінімізацію ризиків.

Основою удосконалення контролю є формування цілісної системи моніторингу, яка охоплює всі ключові напрямки діяльності підприємства: виробництво, фінанси, збут, інвестиції та кадрову сферу. Регулярний збір, перевірка та оновлення інформації створюють підґрунтя для оперативного реагування на проблеми та прийняття обґрунтованих рішень. Системний контроль сприяє підвищенню дисципліни виконання, забезпечує координацію між підрозділами та знижує ймовірність помилок.

Важливим аспектом є розвиток аналітичної функції, яка включає глибокий аналіз фінансових результатів, оцінку ресурсного забезпечення, виявлення тенденцій і прогнозування майбутніх показників діяльності. Використання сучасних методів фінансово-економічного аналізу – горизонтального, вертикального, факторного, порівняльного – забезпечує глибину оцінки та дозволяє виявляти резерви підвищення ефективності.

Суттєвим напрямом удосконалення є впровадження цифрових інструментів обліку й аналітики, зокрема автоматизованих систем управління, та програм для фінансового моніторингу. Використання таких технологій підвищує точність облікових даних, скорочує час на обробку інформації та забезпечує можливість моделювання різних управлінських ситуацій.

Значну роль відіграє розвиток внутрішнього аудиту, який забезпечує незалежну оцінку ефективності використання ресурсів, відповідності діяльності встановленим стандартам та рівня ризиків. Наявність ефективної аудиторської служби підсилює систему внутрішнього контролю, сприяє запобіганню фінансовим порушенням та підвищує довіру з боку зовнішніх стейкхолдерів.

Досить важливою є орієнтація на сталий розвиток і соціальну відповідальність, яка передбачає врахування економічних, соціальних та екологічних аспектів у стратегічному управлінні. Реалізація принципів корпоративної соціальної відповідальності підвищує репутацію підприємства та довіру з боку партнерів і споживачів.

Для кожного підприємства досить важливим є розширення ринків збуту та диверсифікація діяльності є важливим стратегічним напрямом розвитку

підприємства, спрямованим на зростання обсягів реалізації продукції, підвищення фінансової стійкості та зниження ризиків. У сучасних умовах господарювання підприємства повинні активно шукати нові можливості для розвитку та адаптації до змін ринкового середовища.

Розширення ринків збуту передбачає вихід підприємства на нові географічні ринки, освоєння нових сегментів споживачів, а також розширення каналів реалізації продукції. Це може включати розвиток експортної діяльності, використання електронної комерції, співпрацю з новими дистриб'юторами та торговельними мережами. Завдяки цьому підприємство збільшує клієнтську базу, підвищує впізнаваність бренду та зміцнює свої конкурентні позиції.

«В той же час диверсифікація діяльності полягає у розширенні асортименту продукції або послуг, освоєнні нових видів діяльності, впровадженні інноваційних продуктів» [3]. Вона дозволяє зменшити залежність підприємства від одного виду продукції чи одного ринку, що особливо важливо в умовах нестабільної економічної ситуації. Диверсифікація може бути пов'язаною (у межах існуючої галузі) або непов'язаною (вихід у нові сфери бізнесу).

Комплексне поєднання розширення ринків збуту та диверсифікації діяльності сприятиме ефективному використанню виробничого потенціалу, стабілізації доходів та підвищенню конкурентоспроможності підприємства. Реалізація цього напряму забезпечує довгостроковий розвиток і стійкість підприємства в умовах посилення конкуренції.

Досить актуальним для підприємств є впровадження процесного управління, що важливим напрямом підвищення ефективності господарської діяльності підприємства, що передбачає орієнтацію управління не на окремі функції чи підрозділи, а на цілісні бізнес-процеси, спрямовані на створення цінності для споживача. Такий підхід дозволяє забезпечити узгодженість дій усіх структурних елементів підприємства та підвищити результативність його діяльності. Чітке визначення послідовності операцій, відповідальних осіб і

показників ефективності дозволяє усунути дублювання функцій, скоротити витрати часу та ресурсів, а також підвищити прозорість управлінських рішень.

Важливою складовою процесного управління є постійний контроль і вдосконалення бізнес-процесів на основі показників ефективності це забезпечує своєчасне виявлення проблемних ділянок, підвищення якості продукції чи послуг і зростання продуктивності праці. Крім того, впровадження процесного управління сприяє підвищенню гнучкості підприємства та його здатності швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. Узгоджені та оптимізовані бізнес-процеси створюють передумови для цифровізації управління, автоматизації операцій і впровадження сучасних інформаційних систем.

Розглядаючи підвищення якості управлінських рішень через впровадження сучасних методів менеджменту, використання аналітичних інструментів, систем управлінського обліку та бізнес-аналітики. Обґрунтовані та своєчасні управлінські рішення сприяють ефективному використанню ресурсів і підвищенню результативності діяльності підприємства.

Оптимізація організаційної структури управління спрямована на чіткий розподіл функцій, повноважень і відповідальності між підрозділами та посадовими особами. Гнучка та адаптивна структура управління забезпечує швидке реагування на зміни зовнішнього середовища та підвищує керованість підприємства.

3.2. Оцінка підвищення ефективності господарської діяльності на основі раціоналізації використання робочого часу на підприємстві

Підприємство функціонує як відкрита система, що характеризується постійною взаємодією із зовнішнім середовищем. Детермінованість результативності функціонування суб'єкта господарювання зовнішніми чинниками є критично високою. Зокрема, коливання ринкового попиту,

трансформації нормативно-правового поля чи стратегії конкурентів здатні деструктивно корегувати показники ефективності.

Організація постає багатогранною складною системою, що відчуває перманентний вплив комплексу внутрішніх факторів. Виробнича структура, рівень технологічного забезпечення та якість персоналу безпосередньо зумовлюють загальну продуктивність діяльності.

Забезпечення релевантною інформацією щодо поточної ефективності є фундаментом для прийняття верифікованих управлінських рішень. Відповідно, проблематика метричного оцінювання, стратегічного планування, моніторингу та аналізу результативності набуває пріоритетного значення.

Методологічний інструментарій управління ефективністю відіграє вирішальну роль у забезпеченні конкурентоспроможності. Застосування прогресивних технологій менеджменту сприяє інтенсифікації розвитку та оптимізації процесів суб'єкта. Саме тому наукове обґрунтування архітекtonіки системи управління ефективністю підприємства залишається актуальним завданням.

Система управління ефективністю діяльності є цілісним механізмом, який потребує відповідного ресурсного забезпечення. Даний базис охоплює інформаційні, методологічні та технічні активи, що дозволяють здійснювати об'єктивну оцінку стану підприємства й обґрунтовувати управлінські впливи.

«Для формування системи показників ефективності діяльності підприємства використовується збалансована система показників (BSC). BSC – це система, яка дозволяє оцінити діяльність підприємства з різних аспектів, включаючи фінансові результати, задоволеність клієнтів, ефективність внутрішніх процесів та здатність підприємства навчатися та розвиватися» [17].

Система забезпечення ефективності суб'єкта господарювання постає комплексним утворенням, що інтегрує множину взаємозалежних елементів. Результативність даної системи детермінується рівнем координації та синергії між усіма її структурними компонентами в процесі функціонування.

Забезпечення конкурентоспроможності підприємства безпосередньо залежить від наявності та оптимального поєднання необхідних ресурсних активів. Параметри якості, терміни залучення та обсяги ресурсного забезпечення критично корелюють із фінансово-господарськими результатами суб'єкта.

Ключовим індикатором успішності функціонування організації виступає прибуток як основний показник результативності. Він формує базу самофінансування підприємства, а стратегія управління ним визначає траєкторію стратегічного розвитку та ринкову стабільність.

В контексті інтенсифікації діяльності особливого значення набуває раціоналізація часових ресурсів персоналу в професійній та приватній сферах. Індивідуальний тайм-менеджмент інтерпретується як сукупність методів та інструментаріїв, що сприяють оптимізації часового бюджету задля реалізації поставлених завдань. Цей процес нерозривно пов'язаний із саморозвитком особистості, оскільки стимулює зростання індивідуальної продуктивності та професійну самореалізацію працівників. «Корпоративний тайм-менеджмент підприємства спрямований на те, щоб всі підрозділи та посадові особи компанії ефективно взаємодіяли між собою. Для цього використовуються інформаційні технології, які допомагають співробітникам швидко і легко обмінюватися інформацією та координувати свою роботу. Тайм-менеджмент окремих підрозділів передбачає розробку єдиних стандартів і процедур для співробітників, які виконують однакові обов'язки. Це допомагає підвищити ефективність роботи підрозділів і покращити якість їхніх послуг.

«Технології тайм-менеджменту допомагають працівникам ефективно розподіляти свій час, уникати непродуктивних витрат часу та зосереджуватися на важливих завданнях. Це призводить до підвищення продуктивності праці, поліпшення якості роботи та зростання ефективності діяльності підприємства в цілому» [33].

Можна застосовувати методи та принципи технології тайм-менеджменту і на підприємстві для підвищення його ефективності (рис. 3.2).

Рис. 3.2. Результати підвищення ефективності господарської діяльності підприємства на основі впровадження технології тайм-менеджменту (побудовано автором за джерелом [7])

Індивідуальний тайм-менеджмент провідних фахівців є особливо важливим, оскільки вони відповідають за виконання ключових завдань і проектів. Для них розробляються індивідуальні програми розвитку тайм-менеджменту, які допомагають їм ефективно використовувати свій час і досягати високих результатів.

Отже у сучасних умовах господарювання для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно ефективно використовувати час

працівників. Це можна зробити за допомогою методів та принципів тайм-менеджменту. Впровадження інструментів тайм-менеджменту на підприємстві дозволить працівникам ефективніше розподіляти свій час, уникати непродуктивних витрат часу та зосереджуватися на важливих завданнях. Це призведе до підвищення продуктивності праці, поліпшення якості роботи та зростання ефективності діяльності підприємства в цілому.

Впровадження системи тайм-менеджменту на потужному будівельному підприємстві, такому як ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536», є стратегічним кроком, спрямованим на оптимізацію використання часового ресурсу в умовах складних виробничих циклів. Нижче наведено науковий опис цілей та етапів цього процесу.

Ключовою метою інтеграції тайм-менеджменту в управлінську вертикаль ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» є підвищення операційної ефективності через мінімізацію часових втрат на всіх рівнях будівництва. До стратегічних цілей належать:

- оптимізація графіків виконання робіт за рахунок забезпечення чіткої синхронізації між постачанням матеріалів та безпосереднім зведенням об'єктів;
- підвищення індивідуальної продуктивності через розвиток навичок самоорганізації інженерно-технічних працівників та керівного складу для оперативного прийняття рішень;
- дотримання термінів здачі об'єктів для зниження ризиків порушення договірних зобов'язань перед замовниками та уникнення штрафних санкцій;
- раціоналізація використання техніки, тобто максимізація коефіцієнта корисного використання будівельних механізмів шляхом детального планування змінних завдань.

Можна також виділити кілька етапів впровадження даної системи:

1. Діагностичний етап (аудит витрат часу) – проведення хронометражу робочого часу та аналіз «поглиначів часу» в адміністративних та виробничих підрозділах компанії.

2. Концептуальний етап – розробка індивідуальної методики планування, адаптованої до специфіки будівельної галузі (наприклад, поєднання методів Ганта з матрицею Ейзенхауера).

3. Етап інструментального забезпечення – впровадження цифрових платформ для управління проєктами (ERP-системи, CRM), що дозволяють здійснювати моніторинг виконання завдань у режимі реального часу.

4. Навчально-коучинговий етап – проведення спеціалізованих тренінгів для персоналу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» щодо оволодіння техніками делегування, пріоритезації та оперативного планування.

5. Контрольно-аналітичний етап – оцінка динаміки продуктивності праці після впровадження системи та корегування регламентів взаємодії між структурними підрозділами.

Ефективність функціонування сучасного будівельного підприємства в умовах динамічного зовнішнього середовища безпосередньо залежить від системної інтеграції методології управління часом у загальну архітектуру забезпечення ефективності його господарської діяльності. Оскільки підприємство є відкритою та складною системою, його життєздатність визначається не лише наявністю матеріально-технічних ресурсів, а й здатністю персоналу до раціонального використання часового капіталу.

Впровадження технологій тайм-менеджменту на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» потребує інвестиційного обґрунтування, що базується на зіставленні первинних витрат із прогнозним економічним ефектом. Надалі наведено науково-економічний аналіз структури витрат та джерел формування доходів.

Витрати підприємства за даним напрямом класифікуються як інвестиції в інтелектуальний капітал та цифрову трансформацію:

1. Капітальні витрати на програмне забезпечення – придбання та налаштування спеціалізованих систем управління проєктами (наприклад, Microsoft Project, Primavera або модулів ERP-системи), адаптованих під будівельні нормативи – 80 тис. грн. одноразово.

2. Витрати на професійне навчання (HR-інвестиції) – оплата послуг сертифікованих тренерів із тайм-менеджменту, проведення воркшопів для лінійних менеджерів та виконробів, а також розробка методичних посібників – 120 тис. грн. одноразово

3. Альтернативні витрати (Opportunity Costs) – тимчасове відволікання персоналу від виконання основних функціональних обов'язків на період проходження навчання та адаптації до нових регламентів звітності – 150 тис.грн./рік.

4. Витрати на моніторинг та аудит – оплата праці спеціалістів, що здійснюють контроль за дотриманням нових часових регламентів та аналіз відхилень на початковому етапі – 180 тис. грн./рік.

Отже, інвестиційні витрати на впровадження системи складуть 200 тис. грн. (80 + 120), а поточні витрати в середньому за рік на обслуговування системи становитимуть 320 тис. грн. (150 + 180).

Також можна оцінити очікувані доходи та економічний ефект від впровадження даного заходу. Загалом дохідна частина від впровадження тайм-менеджменту має переважно опосередкований характер і виражається через оптимізацію грошових потоків та зростання маржинальності:

1. Скорочення витрат на оплату надурочних робіт, адже завдяки раціональному плануванню змінних завдань зменшується потреба в залученні персоналу у позаурочний час, що знижує фонд оплати праці без втрати темпів будівництва – 120 ис.грн./рік.

2. Мінімізація штрафних санкцій через чітке дотримання графіків виконання робіт дозволяє уникнути пені за порушення термінів здачі об'єктів, що прямо зберігає чистий прибуток підприємства – 150 тис. грн./рік.

3. Підвищення оборотності оборотних коштів, адже прискорення комунікації та процесу прийняття рішень скорочує тривалість виробничого циклу, що дозволяє підприємству одночасно вести більшу кількість об'єктів без залучення додаткових кредитних ресурсів – 200 тис.грн/рік.

4. Економія на оренді та експлуатації техніки, оскільки синхронізація процесів мінімізує прості дороговартісного будівельного обладнання, що знижує собівартість будівельно-монтажних робіт – 100 тис.грн./рік.

5. Синергетичний ефект у продажах через зростання репутаційної надійності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» як забудовника, що завжди дотримується термінів, стимулює попит на об'єкти нерухомості на етапі котловану, забезпечуючи приплив інвестицій – 150 тис.грн./рік.

Відповідно, загальні середньорічні додаткові доходи від впровадження технології тайм-менеджменту на підприємстві оцінюються у 720 тис.грн. ($120 + 150 + 200 + 100 + 150$).

Отже, середньорічний економічний ефект від впровадження даної технології становитиме 400 тис.грн. ($720 - 320$).

Коефіцієнт ефективності інвестицій у нову технологію становитиме 2,0 ($400/200$).

Термін окупності заходу становитиме в середньому 6 місяців або півроку ($200/400*12$).

Отже, за умови успішного впровадження, термін окупності витрат на систему тайм-менеджменту для будівельних підприємств такого масштабу зазвичай становить від 6 місяців, а прогнозний ріст чистого прибутку за рахунок оптимізації процесів може сягати 10-15%.

ВИСНОВКИ

1. Принципи ефективної діяльності підприємств становлять методологічну основу, яка визначає підходи до оцінювання та забезпечення результативного функціонування господарюючих суб'єктів. Дотримання принципів системності, комплексності, об'єктивності та достовірності, порівнюваності, динамічності й альтернативності забезпечує всебічний та структурований аналіз діяльності підприємства.

2. Системність дає змогу розглядати підприємство як цілісну економічну систему, що функціонує у взаємозв'язку елементів і зовнішнього середовища. Комплексність забезпечує врахування фінансових, виробничих, соціальних та інноваційних аспектів результативності. Об'єктивність і достовірність гарантують ухвалення управлінських рішень на основі перевірених і точних даних. Порівнюваність створює умови для оцінювання ефективності у динаміці та щодо конкурентів або нормативів. Динамічність дозволяє враховувати зміни зовнішнього середовища, технологічні та економічні тренди. Альтернативність забезпечує вибір оптимального варіанта розвитку та підвищення ефективності серед кількох можливих рішень.

3. Методи оцінювання ефективності економічної діяльності підприємств формують цілісну аналітичну базу, яка забезпечує об'єктивне визначення результативності функціонування суб'єктів господарювання. Використання різних методичних підходів – порівняльного, балансового, коефіцієнтного, бенчмаркінгу, SWOT-аналізу, а також методів інвестиційного аналізу – дозволяє комплексно охопити як фінансові, так і нефінансові аспекти діяльності підприємства.

4. Кожен метод має власні переваги й інформаційні можливості: порівняння забезпечує виявлення динаміки та відповідності нормативам; коефіцієнти дають змогу кількісно оцінити фінансовий стан; балансовий метод відображає взаємозв'язок ресурсів і результатів; система збалансованих показників розкриває стратегічні аспекти розвитку; бенчмаркінг висвітлює

конкурентні позиції; SWOT-аналіз ідентифікує внутрішні та зовнішні чинники впливу. Поєднання цих методів забезпечує багатовимірний підхід до оцінювання ефективності, підвищує точність результатів та дає змогу приймати обґрунтовані управлінські рішення. Таким чином, ефективність економічної діяльності може бути визначена найбільш коректно лише за умови системного, комплексного та динамічного застосування різних аналітичних інструментів.

5. Аналіз показав, що ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» демонструє активну динаміку розвитку, про що свідчить значне зростання активів та власного капіталу. Підприємство успішно пододало негативні тенденції 2021–2022 років, досягнувши пікових показників чистого доходу та чистого прибутку у 2023 році. Однак, суттєве зростання поточних зобов'язань і кредиторської заборгованості у 2024 році вимагає уваги до управління ліквідністю та фінансовими ризиками, попри зменшення чистого прибутку.

6. ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» в аналізованому періоді здійснило радикальну оптимізацію чисельності персоналу, скоротивши його загальний обсяг майже на 40%. При цьому, у 2024 році спостерігається зміна політики управління трудовими ресурсами, що виразилася у зростанні питомої ваги позаштатного персоналу та працівників, зайнятих неповний робочий час, що свідчить про підвищення гнучкості та адаптивності підприємства до змін ринкових умов.

7. Ефективність використання ресурсів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» демонструє високу чутливість до обсягів реалізації та чистого прибутку. Пік ефективності, виражений найвищим ROE та виробітком на працівника, був досягнутий у 2023 році. Підприємство успішно використовує стратегію інтенсифікації праці (високий виробіток) в умовах скорочення чисельності, одночасно інвестуючи у персонал через значне підвищення заробітної плати. У 2024 році, попри зниження чистого доходу та прибутку, основні показники ефективності залишаються на високому рівні порівняно з початком періоду, хоча і потребують заходів для відновлення темпів зростання 2023 року.

8. Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» вказує на зростання фінансового ризику протягом 2020–2024 років, що

відображається у стійкому перевищенні нормативу коефіцієнта фінансової залежності та падінні коефіцієнта автономії (до 0,33 у 2024 році). Високий коефіцієнт співвідношення (2,01 у 2024 році) підкреслює домінуючу частку позикового капіталу. Незважаючи на погіршення структури капіталу, підприємство зберігає задовільний рівень ліквідності, про що свідчить відповідність коефіцієнта покриття (1,42 у 2024 році) нормативному значенню, хоча і з тенденцією до зниження. Для зміцнення фінансової стійкості підприємству рекомендується переглянути політику залучення позикового капіталу та збільшити частку власного капіталу в структурі джерел фінансування.

9. Аналіз демонструє, що рух робочої сили ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» характеризується екстремальною інтенсивністю та високим ступенем дестабілізації у 2024 році. Досягнення коефіцієнтом плинності кадрів (коефіцієнтом обороту по звільненню) значення 29,0% є критичним і вимагає негайного управлінського втручання, оскільки висока плинність негативно впливає на кваліфікаційний рівень, продуктивність праці та несе значні витрати на підбір та навчання нового персоналу.

10. Аналіз ефективності використання капіталу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» демонструє високий ступінь залежності від кон'юнктури ринку, про що свідчить значна волатильність показників рентабельності. 2023 рік був піковим за всіма показниками рентабельності капіталу. Підприємство успішно використовує фінансовий леверидж для збільшення прибутковості власного капіталу. Проте, падіння рентабельності у 2024 році вимагає перегляду інвестиційної політики та оптимізації витрат для відновлення високих темпів віддачі від використаного капіталу.

11. Аналіз ефективності використання основних виробничих фондів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» виявляє диспаритет між інвестиційною активністю та її фінансовою віддачею. Підприємство активно нарощує фондоозброєність праці (більш ніж удвічі), що є позитивним для технічного забезпечення, проте різке падіння фондівіддачі та фондорентабельності (на 44,8% та 43,1% відповідно) свідчить про неефективне використання наявних

виробничих потужностей та недостатнє завантаження інвестованих коштів для генерування кінцевого фінансового результату.

12. Встановлено, що впровадження системи тайм-менеджменту на прикладі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» виступає каталізатором для оптимізації внутрішніх бізнес-процесів. Застосування сучасних інструментаріїв, зокрема Збалансованої системи показників (BSC) у поєднанні з технікми персональної ефективності, дозволяє перетворити стратегічні цілі компанії на конкретні операційні завдання для кожного співробітника. Отже, науково обґрунтована система управління ефективністю, підкріплена дієвим тайм-менеджментом, є необхідною умовою забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стійкості будівельної організації в довгостроковій перспективі.

13. Резюмуючи результати дослідження, слід зазначити, що впровадження технології тайм-менеджменту на будівельному підприємстві ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» є високоефективним інвестиційним проектом, спрямованим на капіталізацію інтелектуального ресурсу та цифрову модернізацію управлінських процесів.

14. Впровадження системи дозволяє нівелювати часові дефіцити в складних виробничих циклах будівництва, забезпечуючи синергію між логістикою, експлуатацією техніки та продуктивністю персоналу. Сумарні інвестиційні витрати на рівні 200 тис. грн генерують суттєвий економічний ефект за рахунок оптимізації як прямих, так і непрямих витрат. Прогнозований середньорічний економічний ефект у розмірі 400 тис. грн підтверджує доцільність заходу. Високе значення коефіцієнта ефективності інвестицій свідчить про те, що кожен вкладений гривень приносить дві гривні чистого економічного ефекту. Розрахунковий термін окупності, що становить 6 місяців, що класифікує даний захід як проєкт із надшвидким поверненням капіталу, що є важливим для будівельної галузі з тривалим операційним циклом.

Отже, гіпотеза дослідження знайшла підтвердження у змісті роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко М. М., Коваленко А. С. Ефективність використання трудових ресурсів на підприємствах авіабудівної галузі в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2021. Вип. 64. С. 30-35.
2. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 624 с.
3. Андрушків Б. М., Кирич Н. Б., Погайдак О. Б., Бойко О. Б., Якимук П. В. Шляхи та інструментарій підвищення ефективності соціальної відповідальності на регіонально-територіальному рівні (СВРТ) або Корпоративність на промислових підприємствах об'єднаних територіальних громад (ОТГ) – засіб впливу на ефективність їх функціонування. *Вісник економічної науки України*. 2025. № 1. С. 49-55.
4. Балацький О. Ф. Економічна ефективність виробництва: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2005. 264 с.
5. Беленький П. Ю. Економічна ефективність діяльності підприємства: навч. посіб. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2009. 268 с.
6. Бланк І. А. Основи фінансового менеджменту: підручник. Київ: Ніка-Центр, 2004. 528 с.
7. Василенко В. О. Менеджмент: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 544 с.
8. Великих К. О. Ефективність управління фінансовими ресурсами як складової частини фінансового потенціалу підприємства. *Комунальне господарство міст. Серія : Економічні науки*. 2023. Т. 7. - С. 7-11.
9. Геєць В. М. Модернізація економіки України: монографія. Київ: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2011. 416 с.
10. Горовий В. М. Структура, ключові елементи бізнес-процесів підприємства та їх вплив на ефективність діяльності. *Бізнес Інформ*. 2024. № 12. С. 225-234.

11. Дашко І. М., Михайліченко Л. В. Вплив технологій штучного інтелекту на ефективність діяльності підприємств. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія : Економічні науки. 2024. № 6(2). С. 41-47.
12. Дергалюк Б. В., Кашпуренко Т. О. Інноваційні підходи до управління операційною діяльністю агроіндустріальних підприємств: вплив на ефективність виробництва та стратегії розвитку. *Агросвіт*. 2024. № 22. С. 82-88.
13. Долішній М. І. Ефективність суспільного виробництва: монографія. Львів: Світ, 1996. 312 с.
14. Качула С. В., Романова К. А. Ефективність фінансової діяльності підприємства в умовах військових конфліктів. *Агросвіт*. 2024. № 20. С. 52-58.
15. Кваско А. В., Шендерівська Л. П. Ефективність операційної діяльності підприємства та її оцінювання. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Економічні науки. 2022. Вип. 46. С. 16-22.
16. Кміть В. М., Коблюк А. С. Форми корпоративного контролю та їхній вплив на фінансову ефективність вітчизняних підприємств. *Економічний простір*. 2021. № 176. С. 136-140.
17. Крахмальова Н. А. Ефективність впровадження інтегрованих маркетингових комунікацій на підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 3. С. 92-98.
18. Кушнеренко С. М. Вплив цифровізації на ефективність інвестиційної діяльності в основних секторах економіки України. *Бізнес Інформ*. 2024. - № 6. С. 57-63.
19. Лук'яненко Л. І. Глобальна економіка: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2008. 408 с.
20. Мрихін С. О., Виклюк М. І. Ефективність управління цілями та сучасні підходи до її оцінки на підприємстві. *Економіка і управління*. 2024. Вип. 2. С. 46-53.
21. Носач І. В., Водолазська Н. В. Ефективність та особливості управління маркетинговою діяльністю на підприємствах в умовах воєнного стану. *Бізнес Інформ*. 2024. № 1. С. 455-460.

22. Олійник О. Г. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 376 с.
23. Олійник Т. Г., Онопрійчук Д. О., Пшеничний І. С. Ефективність управління основними засобами аграрних підприємств. *Modern economics*. 2024. № 43. С. 73-81.
24. Ордуханов Т. Г. Ефективність інвестиційної політики будівельних підприємств в умовах глобальних трансформацій. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. 2023. Вип. 5. С. 39-44.
25. Петрова І. Л., Рогов О. Л. Ефективність SEO-інструментів у реалізації маркетингової стратегії підприємства. *Бізнес Інформ*. 2025. № 2. С. 532-541.
26. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства: підручник. Київ: КНЕУ, 2006. 528 с.
27. Попело О. В., Іванова Н. В., Дубина М. В. Ефективність корпоративного управління в контексті оцінки бізнес-процесів підприємства. *Бізнес Інформ*. 2023. № 7. С. 164-175.
28. ПРАТ «Луцьксантехіонтаж» 536 URL.<https://www.lstm.com.ua/>
29. Савчук В. П. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2010. 312 с.
30. Саркісян Н. А., Гарафонова О. І. Вплив Smart HRM на ефективність HR-системи підприємства в цифровій економіці. *Економічний простір*. 2025. № 200. С. 96-101.
31. Седіков Д. В. Фінансова ефективність стратегій інноваційного розвитку підприємств зернового ринку: індикативний аналіз. *Економічний простір*. 2025. № 200. С. 243-248.
32. Сітковська А. О., Іванова Ю. В., Турлюн Я. Г. Вплив факторів на ефективність діяльності аграрних підприємств. *Агросвіт*. 2024. № 2. С. 54-58.
33. Смірнов О. О. Ефективність використання економічної діагностики у визначенні конкурентоспроможності підприємства на ринку.

Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки. 2022. -Вип. 8. С. 86-92.

34. Смоляк Ю. Ю., Холодницька А. В. Ефективність використання дистанційних комунікацій та діджиталізації в управлінні підприємством. *Економічний простір. 2025. № 200. С. 102-106.*

35. Струтинська Л. Р. Ефективність інноваційних заходів у діяльності підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України. 2022. Т. 32, № 3. С. 49-54.*

36. Терлецька Ю. О. Вплив управлінських інновацій на ефективність функціонування підприємства. *Молодий вчений. 2023. № 1. С. 175-178.*

37. Ткаченко А. А., Крижанівський В. В. Ефективність проведення аналізу оцінки фінансового стану виробничого підприємства у сучасних умовах господарювання. *Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 4. С. 93-97.*

38. Хімич С. В. Ефективність управління промисловим підприємством в контексті майбутньої цифрової трансформації. *Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку. 2024. Вип. 1. С. 138-147.*

39. Шашина М. В., Кочерга О. О. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства в умовах цифровізації. *Economic synergy. 2024. - Iss. 2. - С. 33-47.*

40. Шашина М. В., Рурак К. М. Вплив соціальних мереж на ефективність збутової діяльності підприємств: порівняльний аналіз. *Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 13. С. 96-100.*

41. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: підручник. Київ: КНЕУ, 2004. 699 с.

42. Шпортько Г. Ю., Савич Е. С. Дослідження впливу стимулювання трудової діяльності персоналу на ефективність діяльності підприємства. *Інфраструктура ринку. 2020. Вип. 50. С. 224-229.*

ДОДАТКИ

Додаток А
Фора № 1 „Баланс”
ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»

Додаток Б

Фора № 2 „Звіт про фінансові результати”

ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»